

VEM GÖR VAD?

30 MYNDIGHETERS INSATSER FÖR BARN OCH UNGA

ARBETSFÖRMEDLINGEN • ARBETSMILJÖVERKET • ARVSFONDSDELEGATIONEN
BARNOMBUDSMANNEN • BOVERKET • CENTRALA STUDIESTÖDSNÄMNDEN
DATAINSPEKTIONEN • DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN • FINANSINSPEKTIONEN
FOLKHÄLSOMYNDIGHETEN • FÖRSÄKRINGSKASSAN • KONSUMENTVERKET
KRONOFOGDEN • KULTURRÅDET • LÄNSSTYRELSENA • MIGRATIONSVERKET
MYNDIGHETEN FÖR DELAKTIGHET • MYNDIGHETEN FÖR FAMILJERÄTT OCH FÖRÄLDRASKAPSTÖD
MYNDIGHETEN FÖR SAMHÄLLSSKYDD OCH BEREDSKAP
MYNDIGHETEN FÖR TILLGÅNGSLIGA MEDIER
MYNDIGHETEN FÖR UNGDOMS- OCH CIVILSAMHÄLLESFRÅGOR
NÄMNDEN FÖR HEMSLÖJDSFRÅGOR • POLISMYNDIGHETEN • SCB
SKOLINSPEKTIONEN • SKOLVERKET • SOCIALSTYRELSEN
STATENS MEDIERÅD • TILLVÄXTSVERKET • VALMYNDIGHETEN

Innehåll

6	Arbetsförmedlingen
8	Arbetsmiljöverket
10	Arvsfondsdelegationen
12	Barnombudsmannen
14	Boverket
16	Centrala studiestödsnämnden
18	Datainspektionen
19	Diskrimineringsombudsmannen
20	Finansinspektionen
22	Folkhälsomyndigheten
24	Försäkringskassan
26	Konsumentverket
28	Kronofogden
30	Kulturrådet
32	Länsstyrelserna
34	Migrationsverket
36	Myndigheten för delaktighet
38	Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd
40	Myndigheten för samhällsskydd
42	Myndigheten för tillgängliga medier
44	Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
46	Nämnden för hemslöjdsfrågor
48	Polismyndigheten
50	SCB
52	Skolinspektionen
54	Skolverket
56	Socialstyrelsen
58	Statens medieråd
60	Tillväxtverket
62	Valmyndigheten

Förord

Vem gör vad? – Myndigheters insatser för barn och unga, beskriver 30 myndigheters insatser för barn och unga. Syftet är att ge en bred och samlad beskrivning av olika statliga insatser som bidrar till att skapa goda levnadsvillkor för barn och unga i Sverige.

Den här skriften vänder sig till dig som

- vill orientera dig i vilken myndighet som gör vad för barn och unga

- vill få kontakt med andra myndigheter för erfarenhetsutbyte om barnrätts- och ungdomsperspektivet och hur det kan hanteras och integreras i våra verksamheter

- har samordningsansvar för barn- och ungdomsfrågor och vill sprida och aktualisera barnrätts- och ungdomsperspektivet internt till kollegor.

MUCF:s förhoppning är att skriften ska inspirera fler myndigheter att påbörja eller vidareutveckla sitt arbete med barnrätts- och ungdomsperspektiven.

År 2012 publicerade MUCF (då Ungdomsstyrelsen) tillsammans med Myndighetsnätverket för barn och unga en tidigare version av skriften. Den blev uppskattad och efterfrågad av tjänstemän och förtroendevalda inom offentlig verksamhet och bland civilsamhällets aktörer. Med 2012 års upplaga som förlaga har vi erbjudit myndigheter att medverka och beskriva sin verksamhet som rör barn och unga. Myndigheterna beskriver här:

- sitt uppdrag och hur det berör barn och unga

- vilken typ av kunskap om barn och unga som de använder

- på vilket sätt barns och ungas egna synpunkter tas tillvara i deras uppdrag

- eventuell samverkan och samarbeten med andra myndigheter.

Skriften illustrerar att barnrättspolitiken och ungdomspolitiken med nödvändighet är sektorsövergripande och att många myndigheter behöver samverka och bidra till att skapa goda levnadsvillkor för barn och unga. Ambitionen är att skriften ska revideras regelbundet, med några års mellanrum. MUCF hoppas att fler myndigheter framöver ska vilja vara med, så att framtida versioner kan ge en mer komplett bild.

Lena Nyberg, generaldirektör
Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor

Ungdomspolitiken

– en fråga för många

Barn och unga omfattas, precis som alla andra, av de mänskliga rättigheterna. Det innebär att barn och unga ska ha samma rättigheter och möjligheter som andra grupper i samhället.

I Sverige lever närmare 1,6 miljoner personer mellan 13–25 år. De omfattas av den svenska ungdomspolitiken, en politik som ska skapa goda levnadsvillkor för unga i Sverige. Det ungdomspolitiska målet är: ”Alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen” (Prop. 2013/14:191).

Ungdomspolitiken hänger nära samman med barnrättspolitiken och EU:s ungdomsstrategi. Alla tre slår fast att unga har rätt att komma till tals i frågor som rör deras eget liv. Men det räcker inte. Samhället måste också bygga upp och ta fram kunskap om barns och ungas liv och villkor, och omsätta den kunskapen i praktisk handling. Här har statliga myndigheter en viktig roll.

Alla statliga myndigheter behöver ett ungdomsperspektiv

Den nationella ungdomspolitiken slår fast att alla statliga insatser som berör unga ska ha ett ungdomsperspektiv. Det innebär att statliga myndigheter behöver kunskap om unga och ska använda den kunskapen i all sin verksamhet.

Statliga myndigheter ska väga samman det som barn och unga själva uttrycker med annan kunskap. Detta ska de analysera och väga in i alla beslut som påverkar unga. Det här gäller även sådana myndigheter som inte uttalat har uppdrag gentemot unga.

Statliga myndigheter spelar alltså en viktig roll i ungdomspolitiken, både för att ta fram kunskap och för att förverkliga stödjande strukturer, allt för att unga – denna mångfald av individer – ska ha goda levnadsvillkor och rimliga förutsättningar att bli självständiga.

Sektorsövergripande samarbete för en heterogen grupp

Ungdomspolitiken griper över många sektorer, och därför behöver ungdomspolitiken, liksom till exempel barnrättspolitiken, jämställdhetspolitiken och integrationspolitiken, vara kända och beaktas i olika områden, områden som inte bara berör en enda myndighet. Det innebär att statliga myndigheter behöver samarbeta, både om kunskaper och om insatser som berör unga.

Ålder är den egenskap som särskiljer unga från andra grupper, men gruppen unga är förstås inte homogen. Här ryms människor med många olika egenskaper och behov. Utmaningen ligger därför i att behandla ungdomsgruppen som en heterogen grupp där många olika behov finns som behöver tas i beaktande.

Arbetsförmedlingen

– stödjer unga ut i arbetslivet

Arbetsförmedlingen ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad. Det gör vi genom att hjälpa arbetssökande att hitta rätt jobb, och arbetsgivare att hitta rätt kompetens. En viktig uppgift är att rusta unga arbetssökande för att korta tiden till arbete eller studier. Vi ska också främja ungas långsiktiga etablering på arbetsmarknaden.

Unga har svaren, vi ställer frågorna

Arbetsförmedlingen har regelbunden dialog med unga arbetssökande för att kunna möta deras behov och förväntningar. Vi genomför enkätundersökningar, djupintervjuer och tester av verktyg. Resultaten av detta ligger sedan till grund för Arbetsförmedlingens kompetensutveckling av personal och för att ta fram verktyg som vi kan använda i mötet med arbetsgivare och arbetssökande ungdomar. Vi ser även till att uppdatera våra webbplatser för att bättre möta de behov som finns.

Vad erbjuder Arbetsförmedlingen unga?

Målet är att arbetssökande under 25 år så snabbt som möjligt ska börja studera eller arbeta. Unga som skriver in sig på Arbetsförmedlingen ska erbjudas ett jobb, en utbildning eller en insats som leder till ett jobb inom 90 dagar.

Vi erbjuder bland annat studie- och yrkesvägledning, arbetsgivarkontakter, praktik och information om hur arbetsmarknaden och studieväsendet fungerar. Den som behöver fördjupat stöd kan få träffa en specialist med kompetens inom

arbetslivsinriktad rehabilitering. Det finns även möjlighet klargöra och utveckla sin arbetsförmåga genom fördjupad kartläggning, vägledning och arbetsträning.

Information till ungdomar

Det finns mycket hjälp att få via vår webbplats. Där finns information om olika yrken, konkreta tips om att skriva cv, yrkesguider och information om tillvägagångssätt för att hitta och söka jobb. På hemsidan (www.arbetsformedlingen.se/ung) finns även information om aktuella rekryteringssträffar.

Livets och samhällets krav påverkar

Olika livshändelser påverkar vilket stöd människor är i behov av. Många unga skriver in sig på Arbetsförmedlingen efter studenten, när de har hoppat av från skolan eller när de vill byta arbete. Många ungdomar som är nya i Sverige behöver särskilt stöd i att etablera sig på arbetsmarknaden och därmed känna delaktighet i samhället. Idag är arbetet med att ge nyanlända kvinnor förutsättningar för att snabbt etablera sig på arbetsmarknaden en prioriterad fråga.

Kraven på utbildning har ökat och ungdomar som inte har en fullständig gymnasieutbildning har svårt att få en varaktig förankring på arbetsmarknaden. Vi ser tydligt att den som har gymnasieutbildning får större möjligheter i arbetslivet. Arbetsförmedlingen erbjuder därför olika former av utbildningsinsatser.

Fördjupat stöd till unga med funktionsnedsättningar

Vi har ett särskilt uppdrag att bedriva verksamhet för unga med funktionsnedsättningar, för att säkerställa och underlätta övergången från skola till arbetsliv. Vi samarbetar med Försäkringskassan om arbetslivsinriktad rehabilitering, för att fler människor med funktionsnedsättning ska kunna börja arbeta igen.

Samverkan för att hjälpa unga vidare

Arbetsförmedlingens uppdrag förutsätter samverkan med andra organisationer, myndigheter, kommuner och företag. Viktiga samverkanspartner för unga är Försäkringskassan, CSN och Skolverket.

Kommunerna är vår viktigaste samverkanspartner på lokal nivå. De är dessutom stora arbetsgivare och erbjuder också praktik, vuxenutbildning och studie- och yrkesvägledning.

Som ett led i arbetet med att minska ungdomsarbetslösheten och utveckla samarbetet med kommunerna har Arbetsförmedlingen i uppdrag att samverka med Delegationen för unga och nyanlända till arbete (DUA). Syftet är att få större genomslag för arbetsmarknadspolitiska insatser mot arbetslöshet på lokal nivå, med fokus på att utveckla strukturer för en mer långsiktig samverkan mellan stat och kommun. Detta sker bland annat genom gemensamma kartläggningar och överenskommelser.

Samverkan sker även via samordningsförbund där Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan,

kommuner och landsting arbetar lokalt för att förstärka stödet till unga med funktionsnedsättning.

Ständiga förbättringar för jämställdhet och jämlikhet

Arbetsförmedlingen bedriver ett målinriktat arbete för att främja lika rättigheter och möjligheter inom vår egen myndighet och på arbetsmarknaden. Vi har ett ansvar för att förebygga och motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning och ålder.

Vi arbetar även för att motverka stereotypa normer i arbetslivet genom att till exempel erbjuda ungdomar studiebesök inom branscher och yrken som domineras av ett särskilt kön, för att lyfta möjligheten till normbrytande yrkes- eller studieval. Jämställdhetsaspekten är central för att säkerställa att matchning till jobb eller studier sker utifrån ungdomens kompetens och förutsättningar.

Mer information

Information till unga:

www.arbetsformedlingen.se/ung

Delegationen för unga och nyanlända till arbete:

www.dua.se

Arbetsmiljöverket

– för en sund, säker och utvecklande arbetsmiljö

Arbetsmiljöverket jobbar för allas rätt till en sund, säker och utvecklande arbetsmiljö. Målet är att ingen ska drabbas av skador eller ohälsa på grund av arbetet. Vårt uppdrag är att se till att företag och organisationer följer arbetsmiljölagen. Det gör vi bland annat genom att ta fram arbetsmiljoregler och statistik, inspektera arbetsplatser och sprida kunskap.

Alla har rätt till en bra arbetsmiljö

Alla anställda i Sverige har rätt till en bra arbetsmiljö enligt arbetsmiljölagen. Ingen ska behöva skada sig eller bli sjuk på grund av sitt arbete. Arbetsmiljöverkets mål är att minska riskerna för ohälsa och olyckor i arbetslivet och förbättra arbetsmiljön för alla som jobbar ur ett helhetsperspektiv. Vi verkar också för att främja ett hållbart arbetsliv i alla åldrar så att människor inte tvingas lämna arbetslivet i förtid.

Unga är mer riskbenägna på jobbet

Som ung och ny i arbetslivet har man en större risk att råka ut för olyckor och skada sig på jobbet jämfört med någon som har arbetat länge och är mer erfaren. För en minderårig eller ung person som fortfarande växer och utvecklas finns både fysiska och psykiska risker i arbetsmiljön som arbetsgivare måste ta hänsyn till. Arbetsuppgifter som kan vara skadliga är till exempel tunga lyft, arbete med kemiska ämnen och ensidigt och repetitivt arbete. Vissa arbetsuppgifter kan vara stressiga eller psykiskt påfrestande, som att hantera pengar och värdesaker, arbeta ensam eller jobba i miljöer där alkohol serveras.

Arbetsgivaren ansvarar för arbetsmiljön

Arbetsmiljölagen och våra arbetsmiljöregler är till för att skydda alla arbetstagare, oavsett ålder. Det är arbetsgivaren som ansvarar för att arbetsmiljön är god, och att alla anställda har tillräcklig kunskap för att kunna utföra sitt arbete på ett tryggt och säkert sätt. För minderåriga på arbetsplatsen gäller också särskilda regler. Vissa arbetsuppgifter får minderåriga inte utföra alls.

En bra introduktion minskar riskerna för ohälsa

Det är viktigt att man som ung får en ordentlig introduktion på sin arbetsplats så att man känner till de risker som finns och hur man undviker dem. En bra introduktion minskar riskerna för arbetsskador. Genom våra inspektioner har vi sett att arbetsgivare ofta brister i just introduktionen, och att unga arbetstagare inte alltid får den handledning och den information som de behöver för att kunna utföra sitt jobb på ett riskfritt sätt.

Vi inspekterar ungas arbetsmiljö

Varje år inspekterar vi arbetsplatser och branscher där unga jobbar, bland annat inom handel, hästnäringen, restaurang och hotell. Syftet är att förebygga och minska riskerna för ohälsa för unga arbetstagare. Vi lyfter särskilt vikten av att arbetsgivare jobbar systematiskt med arbetsmiljön för att främja ett hållbart arbetsliv, och att den som är ung och ny på jobbet ska få en bra introduktion på arbetsplatsen.

Vi jobbar också med kommunikativa satsningar för unga och minderåriga för att öka deras kännedom om vilka rättigheter de har på jobbet, och om vad de själva kan göra för att påverka sin arbetsmiljö.

ARBETSMILJÖ
VERKET

Arvsfondsdelegationen

– stödjer verksamhet för barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning

Arvsfondsdelegationen ger finansiellt stöd till föreningar och organisationer som driver samhällsutvecklingen framåt för barn, unga och personer med funktionsnedsättning. Pengarna tas ur Allmänna arvsfonden som förvaltas av Kammarkollegiet. Alla föreningar och organisationer i Sverige med en värdegrund som vilar på alla människors lika rätt och värde och som bedriver ideell verksamhet kan söka pengar ur fonden – exempelvis idrottsföreningar, funktionshindersorganisationer, kulturföreningar och studieförbund.

Arvsfondens kunskap om målgrupperna baseras i första hand på de tusentals projekt som fonden finansierat, kunskapen som kommer fram ur projektens redovisningar och de cirka 50 utvärderingar som gjorts av projekten och delegationens och personalens expertis.

Arvsfonden har två stödformer

Det finns två olika sorters stöd från Arvsfonden:

- Projektstöd används till utveckling av olika typer av idéer, metoder och arbetssätt.
- Lokalstöd används till en om-, till- eller nybyggnation av en lokal eller anläggning. Byggnationen ska möjliggöra en ny verksamhet på orten för någon eller några av Arvsfondens målgrupper.

Tre viktiga kriterier för att få pengar

För att kunna få pengar ur Arvsfonden måste ett projekt uppfylla tre viktiga krav:

1. Målgruppen ska vara delaktig

Målgruppen ska vara delaktig i och kunna ha inflytande över projektets alla faser. Arvsfondens målgrupper är barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättningar. För att projekt ska kunna få stöd ska de utgå från målgruppens behov och önskemål, och målgruppen ska kunna vara delaktig utifrån sina egna förutsättningar.

Ofta kommer projektidéerna direkt från målgruppen. Om de inte gör det ska den som söker medel kunna visa hur den har säkerställt att projektet är efterfrågat av målgruppen. Arvsfonden säkerställer även relevansen genom löpande omvärldsbevakning.

2. Idén ska vara nyskapande och utvecklande

Att stödja utvecklingen av nya idéer är grundläggande för Arvsfonden. Existerande verksamheter kan få stöd om de vill vända sig till en ny målgrupp eller utveckla nya metoder eller ett nytt verksamhetsområde.

3. Resultaten ska kunna leva vidare efter projektets slut

Projektstöd beviljas i upp till tre år och en ansökan ska alltid innehålla en plan för fortsättningen, efter projektstödet. Ett projekt kan leva vidare på många olika sätt, exempelvis genom att ingå i en förenings ordinarie verksamhet eller genom stöd från en annan finansiär. För lokalstöd gäller att föreningen som får lokalstödet ska kunna driva den nya verksamheten vidare i minst tio år.

Samarbete är viktigt

Projekt som drivs i samverkan mellan olika aktörer blir bättre och mer hållbara. Arvsfonden vill därför att den som söker projektbidrag ska samarbeta med andra. Det kan till exempel vara samarbete mellan ideella föreningar som funktionshinders- och hbtq-rörelsen, offentliga organisationer, stiftelser, kommuner, landsting och skolor. Vi lär av och stärker varandra.

Vi har ett omfattande arbete med föreningar och organisationer runt om i hela Sverige, vilket ger oss ett stort nätverk för kontakter med målgrupperna barn, unga och personer med funktionsnedsättning.

Arvsfonden ger pengar till alla slags verksamheter

Arvsfonden ger stöd till mängder av olika verksamheter och projekt. Det kan exempelvis handla om att ta fram utbildningsmaterial, arrangera mötesplatser, delta i olika typer av

aktiviteter, arbeta för ökat inflytande i politiken eller kunskapsutbyten. Det finns inga begränsningar när det gäller projektens teman. Arvsfondsprojekt kan handla om demokrati, funktionshindersfrågor, subkultur, hbtq, konst, kultur, nya idrotter – ja, nästan allt.

Detta går inte att få pengar till

Privatpersoner eller företag kan inte få stöd från Arvsfonden. Det går inte heller att få stöd för verksamhet utomlands eller enskilda arrangemang som en klassresa, konsert eller festival. Arvsfonden beviljar inte medel till ordinarie verksamhet.

Mer information

Arvsfondens Facebooksida:

<https://sv-se.facebook.com/arvsfonden>

Arvsfondens telefonjour:

www.arvsfonden.se/kontakta-oss

Barnombudsmannen

– för barns och ungas talan

Barnombudsmannen är en statlig myndighet med uppdrag att företräda barns och ungas rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter. Vi har regelbunden dialog med barn och unga för att få kunskap om deras villkor och om vad de tycker i aktuella frågor. Vi bevakar och arbetar för att kommuner, landsting, regioner och myndigheter ska förverkliga barnkonventionen.

Barnombudsmannen informerar, bildar opinion och föreslår förändringar i lagar och förordningar när det gäller frågor om barns och ungas rättigheter. Varje år fördjupar vi oss i ett tema som handlar om barn och unga i utsatta situationer. De senaste åren har vi bland annat fokuserat på barn med funktionsnedsättning, barn på flykt och barns jämlika uppväxtvillkor. När vi väljer tema utgår vi från synpunkter från FN:s kommitté för barnets rättigheter. Alla stater som ansluter sig till barnkonventionen rapporterar vart femte år till FN:s kommitté för barnets rättigheter och får synpunkter och vägledning tillbaka.

Unga Direkt – en metod för att lyssna på unga

I vårt arbete använder vi oss av en metod som vi kallar Unga Direkt för att lyssna systematiskt till barn och unga i utsatta situationer. Den bärande tanken i Unga Direkt är att barnen är experter på sin egen situation och utifrån denna kan dela med sig av erfarenheter och åsikter. Vi träffar barnen enskilt eller i grupp och kärnan i metoden är att på allvar lyssna till vad de har att säga och låta dem tala till punkt utan att störa dem med egna värderingar och åsikter. Förhållningssättet bidrar till att skapa en förtroendefull och trygg situation för barnet. Det gör att hen kan förmedla ett rikt material av erfarenhet och kunskap på det aktuella området.

Max18 – statistik om barn och ungdom

Max18 är en digital statistiktjänst som visar samlad statistik om barns och ungas levnadsförhållanden. Statistiken är uppdelad på sex områden som ska täcka in innehållet i barnkonventionen: ekonomi, hälsa, utbildning, trygghet, delaktighet och stöd och skydd. Max18 samlar framför allt officiell statistik från flera olika myndigheter. Statistiken samlas in och levereras av Statistiska centralbyrån tre gånger per år.

Barnombudsmannen leder kunskapslyft för barnets rättigheter

Barnombudsmannen har fått i uppdrag av regeringen att genomföra ett kunskapslyft om barnkonventionen riktat mot statliga myndigheter, landsting och kommuner för att öka kunskapen om barnets rättigheter. Barnombudsmannen ska erbjuda stöd i deras arbete och säkerställa tillämpningen av barnets rättigheter inom centrala verksamhetsområden.

Barn på flykt

Sedan hösten 2015 har Barnombudsmannen mött och lyssnat till 600 barn och unga som kommit till Sverige som ensamkommande eller som barn i familj. Barnen har då bland annat berättat om sina drömmar och om asylprocessen med svår och plågsam väntan. Vissa barn är positiva till sin asylutredning, men andra tycker inte att samtalen har varit anpassade till att de är barn. De har inte förstått frågorna, inte orkat med möten som pågått i flera timmar och inte känt sig trygga med att berätta om svåra upplevelser.

Ett annat tema är mottagandet med många flyttar och brist på trygghet. Barn har också berättat om bo-

enden som inte känns trygga. Att ha fritidsaktiviteter och gå i skolan får många av barnen att må bättre och ibland kan de glömma oron för en stund.

Barnens berättelser har hjälpt oss att identifiera områden att granska utifrån de rättigheter som barn har enligt FN:s barnkonvention. Det fortsatta arbetet har visat att det finns allvarliga brister. Vi sammanfattar arbetet i en rapport till regeringen där vi lägger fram fyra förslag på hur barn på flykt ska kunna få sina mänskliga rättigheter tillgodosedda.

Vräkningar och hemlöshet

Inkomstklyftorna i Sverige har ökat snabbt under de senaste tio åren. Många barnfamiljer har fått det bättre samtidigt som de med lägst inkomster fastnat på en låg nivå. I kombination med en alltmer ansträngd bostadsmarknad och ökade hyror har detta inneburit att familjer i ekonomisk utsatthet har fått svårare att hitta och behålla sina boenden.

Orsaken till vräkning och hemlöshet varierar stort. Ibland handlar det om att vara ny i Sverige, och om ekonomiska svårigheter, social problematik eller sjukdom.

Fler barn i tillfälliga boenden

Under de senaste åren har antalet barn i tillfälliga boenden ökat. Det drabbar familjer som redan befinner sig i en pressad situation med andra problem, exempelvis separationer, våld och utsatthet. Många är också utlandsfödda med svaga sociala nätverk i Sverige. Allt detta ökar risken för att barn i tillfälliga boenden hamnar i utanförskap – i värsta fall permanent. Boverket har larmat om problemet, men alltför ofta saknas ett barnperspektiv när det talas om lösningar. Boendet blir en fråga för de vuxna trots de förödande konsekvenser som vräkningar och hemlöshet kan ha på barnens liv.

Otryggt boende ger otrygga barn

Gemensamt för de barn vi har träffat är att de påverkas starkt av den osäkerhet som det innebär att inte ha ett tryggt boende. Vardagen påverkas av trångboddhet och upprepade flyttar. Ofta tar barnet ett stort ansvar för familjens situation, och ibland blir rollerna helt ombytta så att barnen tar över föräldrarnas ansvar.

Enligt artikel 27 i barnkonventionen har staten en viktig uppgift i att se till att barn har en levnadsstandard som möjliggör deras utveckling även om vårdnadshavarna inte förmår göra detta. Detta gäller speciellt frågor som rör bostad, mat och kläder.

Mer information

Unga Direkt:

www.barnombudsmannen.se/unga-direkt

Barnombudsmannens rapport till regeringen om barn på flykt:

www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/barn_pa_flykt_webb.pdf

Max18:

<https://max18.barnombudsmannen.se/max18-statistik>

Boverket

– arbetar med barns och ungas boende och utemiljöer, och deras delaktighet

Boverket arbetar med planering, byggande och boende. Vi ger vägledning och råd till kommuner och byggföretag om hur man kan planera och ska bygga. Det kan handla om hur utemiljöer bör se ut för att vara bra för barn och unga eller om hur barn och unga kan vara med och påverka kommunernas planering. Hur bostadsmarknaden ser ut för olika grupper i samhället är också något vi undersöker, exempelvis att unga vuxna idag har svårt att skaffa sig egna bostäder. Boverket ger också ekonomiskt bidrag till utveckling av bostadsområden, skolor, skolgårdar och samlingslokaler.

Bättre utemiljöer för barn och unga

En bra utemiljö är viktig för barns och ungas lek, lärande och hälsa. Eftersom barn och unga tillbringar en stor del av sin vakna tid i skolan blir utemiljön där väldigt viktig. Boverket har tagit fram vägledningen Gör plats för barn och unga! som ger stöd till den som planerar, utformar och förvaltar skolgårdar och förskolegårdar. Till vägledningen hör också allmänna råd som talar om att en gård behöver vara tillräckligt stor, att det ska finnas både sol och skugga, att det behöver finnas träd och buskar, att det inte bör vara bullrigt och att luften bör vara ren. Gården ska också ligga intill skolan.

När man bygger nya skolor och förskolor idag blir gårdarna ofta väldigt små. Tillsammans med andra myndigheter undersöker därför Boverket hur stora skolgårdarna är på landets 4 900 skolor. Vi undersöker också hur många barn i Sverige som har en skolgård.

Många skolor och skolgårdar är idag slitna och i behov av rustas upp. Under 2016–2018 ger Boverket bidrag till skolor och förskolor för att rusta upp både lokaler och utemiljöer. Syftet med bidraget är att ge elever bättre lär- och arbetsmiljö och att öka tryggheten och barns och ungas fysiska aktivitet.

Säkerhet och ökad tillgänglighet på lekplatser

Tillsammans med Konsumentverket arbetar Boverket med att lekplatser ska vara säkra, det vill säga att barn inte ska kunna skada sig när de leker där. Tillgängligheten på lekplatser ska också förbättras så att även barn med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga ska kunna leka där. Även föräldrar med funktionsnedsättning ska kunna vistas på lekplatsen tillsammans med sina barn. Boverket sitter också med i Barnsäkerhetsrådet som leds av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Barnsäkerhetsrådet har ett brett fokus på barnsäkerhetsfrågor.

Vägledning om barns och ungas delaktighet i fysisk planering

Hur den byggda miljön ska se ut och förändras styrs av kommunernas fysiska planering. Lagen ger möjlighet för alla medborgare, även barn och unga, att vara med och påverka den fysiska planeringen. Alla kan inte påverka allt, men enligt barnkonventionen har barn och unga rätt att vara delaktiga i beslut som påverkar dem. Boverket har därför tagit fram en vägledning för medborgardialog i den

fysiska planeringen. Där finns flera exempel på hur barn och unga har medverkat för att utveckla stadsmiljöer, trafikmiljöer och skolans närmiljöer.

Barn och unga är experter på sin egen miljö. Det är viktigt att den som bjuder in till dialog och delaktighet också skapar förutsättningar för barn och unga att uttrycka sig och dela med sig av sina erfarenheter och synpunkter. Att barn och unga är delaktiga i en planeringsprocess kan vara lärorikt och meningsfullt både för den som planerar och för barnen.

Bidrag till allmänna samlingslokaler för unga

Boverket beviljar även bidrag till att utveckla allmänna samlingslokaler så att de passar för ungdomsverksamhet. Bidraget kan gå till nybyggnad, tillbyggnad, ombyggnad och inköp av en allmän samlingslokal, och till åtgärder för att förbättra lokalernas standard, tillgänglighet eller energieffektivitet. Vi kan också ge bidrag för att stimulera kultur- och fritidsverksamhet för ungdomar i en sådan lokal.

Barns och ungas boendeproblematik

I Myndighetsnätverket för barn- och ungdomsfrågor ingår Boverket i gruppen Ekonomisk utsatthet. Där arbetar vi tillsammans med andra myndigheter med barns och ungdomars boendeproblematik. Arbetet är främst inriktat på att förebygga att ungdomar blir vräkta från sina bostäder, och på att

undvika problem med att ungdomar och barnfamiljer får för mycket bostadsbidrag som sedan behöver betalas tillbaka.

Barn, unga och hållbar stadsutveckling

Allt fler människor bor i städer och därför är det viktigt att städerna utvecklas på ett hållbart sätt. Tillsammans med Energimyndigheten, Naturvårdsverket, Tillväxtverket och Trafikverket har Boverket haft ett regeringsuppdrag att driva en plattform för hållbar stadsutveckling. Plattformen samlade kommuner, konsulter, föreningar och organisationer som arbetar med stadsutvecklingsfrågor. Barns och ungas plats i staden har särskilt uppmärksamhets här. Hur ska barn och unga få plats i den allt tätare staden? Från och med 2018 har regeringen utsett ett råd för hållbara städer som ska driva arbetet framåt.

Mer information

Barnsäkerhetsrådet:

www.msb.se/sv/Forebyggande/Barns--ungas-sakerhet/Samordning-barnsakerhet

Hållbar stadsutveckling:

<http://hallbarstad.se>

Centrala studiestödsnämnden

– gör det möjligt för barn och unga att studera

Centrala studiestödsnämnden, CSN, hanterar det svenska studiestödet. Det ska bidra till att människor, i olika åldrar och med olika bakgrund, kan börja studera. Många har sin första kontakt med CSN när de får studiebidrag i gymnasiet. Den som studerar vidare, eller behöver läsa in grundskola eller gymnasium, kan få studiemedel från oss. Vissa utländska medborgare kan få hemutrustningslån av CSN. Lånet gör det möjligt för en flyktingfamilj att möblera ett hem i Sverige. Mer än hälften av de som studerar med studiemedel är under 25 år. Nära hälften av låntagarna är under 25 år.

Kunskap om unga studerande

Barn och unga kan påverkas av CSN:s beslut om bidrag, lån och återbetalning. CSN beskriver och analyserar effekterna av studiestödet och de studerandes ekonomiska och sociala situation i olika åldrar. Underlag hämtas från våra kunder, system och samarbetsparter, till exempel Skolverket eller Statistiska centralbyrån. Vi gör kundundersökningar som är riktade till studerande på gymnasiet och intervjuer med vårdnadshavare och gode män. CSN tar varje år fram statistik om studerande och hur de använder studiestödet, fördelat efter kön och ålder. Statistiken används även av andra myndigheter och intresserade. Statistiken finns på CSN:s webbplats.

CSN arbetar ständigt med att förbättra verksamheten för alla kunder, oavsett ålder, kön och förutsättningar. Vi tar till exempel kontakt med studenter med utländsk bakgrund, för att höra vad de tycker och tänker om mötet med CSN.

Vi använder könsneutrala ord för att inkludera alla. CSN arbetar även för att ta tillvara våra kunders behov och intressen, oavsett deras kön, och på så sätt uppfylla de jämställdhetspolitiska målen.

Barn och unga kan påverka CSN:s information

CSN skickar varje sommar ut ett brev till föräldrar som har barn som fyller 16 år och ska börja på gymnasiet. När vi gjorde om brevet fick ett antal nior på högstadieskolor lämna förslag på hur informationen kunde förbättras. De berättade vilken information de ville ha och om något behövde förklaras tydligare. Innehållet anpassades efter deras synpunkter.

Stöd till unga och till studerande med barn

Vissa stöd som CSN betalar ut är riktade till unga studerande eller studerande med barn.

- Ungdomar i gymnasiet som kommer från hushåll med små inkomster kan få extra tillägg. Det är ett bidrag utöver studiebidraget.
- Ungdomar som går en gymnasieutbildning som är anpassad för hörselskadade eller rörelsehindrade kan få bidrag till vissa kostnader.

- Arbetslösa 20–24 år som saknar grundskole- eller gymnasieutbildning kan få ett högre bidrag när de studerar på komvux eller folkhögskola.
- En studerande som själv har barn kan få ett tilläggsbidrag utöver grundbidraget.

Barn blir inte skuldsatta

Den som studerar med studiebidrag på gymnasiet kan behöva betala tillbaka bidraget om det har betalats ut felaktigt, till exempel på grund av ogiltig frånvaro från skolan. Om den studerande var under 18 år när bidraget betalades ut, är det barnets förmyndare som blir betalnings-skyldig. Ett barn kan därför inte bli skuldsatt av CSN.

Samverkan för att motverka skuldsättning av unga

CSN samverkar med andra myndigheter för att förhindra att unga skuldsätter sig. Vi kontakter studiestödstagare 18–29 år som riskerar att hamna hos Kronofogden. Syftet är att ge dem kunskaper om sina rättigheter och skyldigheter för att undvika betalningsanmärkning och kronofogdekrav. Arbetet har gett resultat, då färre unga studerande får krav hos Kronofogden.

Ung och ny i Sverige

CSN deltar i eSamverkansprogrammets arbete Ny i Sverige. Syftet är att förenkla för personer som är nya i Sverige, genom att samla information och digitala tjänster. Vi uppdaterar information till barn och unga om det svenska studiestödet på webbplatsen informationsverige.se, som främst riktar sig till asylsökande och nyanlända.

CSN deltar i utbildningsdagarna Våga prata pengar i länsstyrelsernas regi tillsammans med bland andra Finansinspektionen och Kronofogden. Personer som arbetar med nyanlända och ensamkommande barn får då information om hemutrustningslån och studielån. Syftet är att förhindra att de får skulder som de inte kan betala.

Mer information

Om hemutrustningslån:

www.csn.se/hemutrustningslan

Statistik och rapporter från CSN:

www.csn.se/om-csn/statistik-och-rapporter.html

En webbplats för den som är ny i Sverige:

www.informationsverige.se

Datainspektionen

– arbetar för att säkra den enskilda individens rätt till integritet i samhället

Datainspektionen är en myndighet som genom sin tillsynsverksamhet ska bidra till att behandlingen av personuppgifter inte leder till otillbörliga intrång i enskilda individers personliga integritet. Med andra ord: Datainspektionen arbetar för att se till att inte vem som helst får göra vad som helst med dina personuppgifter.

Hjälp till den som blivit kränkt på internet

Datainspektionen har tagit fram en webbplats som heter Kränkt.se. Den riktar sig framför allt till unga som känner att de har blivit oschysst behandlade på internet. På webbplatsen får man konkreta råd om vad man kan göra för att lösa problemet.

Mer information

Webbplatsen Kränkt:

www.kränkt.se

Datainspektionen

Datainspektionens webbplats:
www.datainspektionen.se

Diskriminerings- ombudsmannen

– för ett samhälle fritt från diskriminering

Diskrimineringsombudsmannen, DO, är en statlig myndighet som har i uppdrag att arbeta mot diskriminering och i övrigt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. DO:s uppdrag sträcker sig över alla områden av samhällslivet, till exempel arbetsliv, utbildning, hälso- och sjukvård, verksamhet inom socialtjänsten, studiestöd och butiks- och restaurangbesök.

Våra huvudsakliga uppgifter är att utveckla och samla kunskap, sprida och utbyta kunskap, påverka och driva på samhällsförändring och utöva tillsyn.

DO utövar tillsyn över att diskriminerings- och föräldraledighetslagen följs. Det innebär att vi kan granska om arbetsgivare och utbildningsanordnare följer lagen, till exempel om de arbetar aktivt, förebyggande och främjande för att motverka diskriminering och verka för allas lika rättigheter och möjligheter.

Den som upplever diskriminering i till exempel skolan eller på sin arbetsplats kan anmäla

det till DO, och DO kan då utreda anmälan. En sådan utredning kan visa om det finns brister och DO kan i så fall ge rekommendationer om hur de ska rättas till. DO kan också besluta att driva ärendet vidare till process i domstol.

DO:s arbete mot diskriminering och med att i övrigt verka för lika rättigheter och möjligheter inriktar sig på områden där vi identifierat särskilda förändringsbehov, och vi arbetar långsiktigt för att skapa förändring inom dessa områden.

Mer information

Förskolans och skolans ansvar:

www.do.se/framja-och-atgarda/forskolan-och-skolans-ansvar/samverka-med-barn-och-elever-anstallda

Stödmaterial för skola och förskola:

www.do.se/stodmaterial/forskola-skola-och-hogskola

**diskriminerings
ombudsmannen**

Diskrimineringsombudsmannens webbplats:
www.do.se

Finansinspektionen

– övervakar företagen på finansmarknaden

Finansinspektionen övervakar företagen på finansmarknaden och ska bidra till att det finansiella systemet fungerar effektivt och uppfyller kravet på stabilitet. Vårt uppdrag är också att verka för ett gott konsumentskydd i finanssektorn. Att samla fakta och sprida information och kunskap i finansiella frågor är andra viktiga delar i uppdraget. Finansinspektionen driver ett antal utbildningsprojekt med barn och unga som målgrupp. I samtliga projekt samarbetar vi med andra myndigheter, organisationer och företag. Finansinspektionen driver nätverket Gilla din ekonomi.

Hur ser hushållen på sin ekonomi?

Vi gör regelbundet undersökningar där vi kartlägger dels hur hushållen ser på sin privatekonomi, dels vilka grundläggande kunskaper konsumenterna har om ekonomi. De som svarar på undersökningen är mellan 18 och 79 år, och eftersom de som svarar anger ålder kan vi ta reda på hur just unga har svarat.

Koll på cashen

Koll på cashen är ett undervisningsmaterial om privatekonomi för gymnasieelever. Syftet är att öka ungdomars intresse för och kunskap om sin egen privatekonomi, och att underlätta lärares undervisning i privatekonomiska frågor enligt läroplanen för gymnasieutbildningen Gy2011. Områden som tas upp är:

- budget
- avtal
- skuld
- spara och låna
- det ekonomiska kretsloppet.

Pengalabbet

Pengalabbet är ett spel som går ut på att hantera och ta ansvar för en månadslön. Den som spelar får prova på att ha olika jobb med olika lön och bestämma hur stor del som ska gå till mat, boende och annat.

Appen Pengalabbet vänder sig till barn och deras föräldrar och kan också användas i skolan av lärare i samhällskunskap och hem- och konsumentkunskap.

Ung Privatekonomi

Ung Privatekonomi är ett projekt som vill inspirera och utbilda Sveriges gymnasieungdomar i privatekonomi och sparande. Elever från alla olika program får en timmeslång föreläsning och dessutom läroboken Ung privatekonomi: en bok om hur du får råd med dina drömmar.

Ekonomismart

Ekonomismart vänder sig dels till unga vuxna för att ge konkreta tips om hur man klarar vardagen och undviker de största fallgroparna, dels till yrkesutövande vidareförmedlare som får ta del av Ekonomismarts metod och material för förebyggande arbete.

Sfi-ekonomi

Sfi-ekonomi är ett undervisningsmaterial för svenskundervisningen som innehåller fakta och information om privatekonomi. Materialet består av en bok, en film och en lärarhandledning.

Våga prata pengar

Våga prata pengar är en endagsutbildning för personer som i sitt dagliga arbete har kontakt

med nyanlända. Syftet är att sprida kunskap om vad som är svårt inom det privatekonomiska svenska systemet om man inte är uppvuxen här. Vi informerar också om all bra information och hjälp som finns för alla.

Insatser för barn och unga, oftast via vuxna

Många av våra utbildningar och utbildningsmaterial har unga som målgrupp, men vi når dem inte direkt utan via vuxna som föräldrar och lärare. Det finns mängder med informationsmaterial om privatekonomi och finansiella frågor för dem som aktivt söker kunskap, men alla gör inte det. Vi riktar oss därför till vuxna som möter barn och unga. På så sätt når vi fler barn och unga, och särskilt dem som inte söker information själva. Frågor om ekonomi blir en del i en naturlig lärandesituation.

Koll på cashen används av lärare i högstadiet och gymnasiet och har en särskild lärarhandledning. I Pengalabbet riktar vi oss till lärare och föräldrar. Även i projekten Sfi-ekonomi och Våga prata pengar når vi barn och unga indirekt. Båda projekten har nya

svenskar som målgrupp (både vuxna och barn), och en ökad kunskap hos de vuxna ger en bättre start för barnen.

Ung Privatekonomi föreläser direkt för gymnasieelever i skolan och Ekonomismart används för att utbilda unga arbetslösa.

Vi samarbetar

Vi driver ofta projekt tillsammans med andra myndigheter, organisationer och företag. Med hela Sverige som målgrupp behöver många samarbeta och hjälpas åt:

- Koll på cashen – med Kronofogden och Konsumentverket.
- Pengalabbet – med Kungliga Myntkabinettet.
- Ung Privatekonomi – med Aktiefremjandet.
- Ekonomismart – med Folkuniversitetet, Konsumentverket och Kronofogden. Folkuniversitetet driver arbetet.
- Våga prata pengar – med Kronofogden, Konsumentverket via de lokala Budget- och skuldrådgivarna och Konsumentvägledarna, CSN, Konsumenternas Bank- och finans-

byrå, Konsumenternas Försäkringsbyrå och länsstyrelser.

- Gilla din ekonomi – ett nätverk med myndigheter, organisationer och företag som samarbetar och inspirerar varandra i frågor om folkbildning i privatekonomi.

Mer information

Koll på cashen:

www.kollpacashen.se

Ekonomismart:

www.ekonomi-smart.se

Sfi-ekonomi: www.sfiekonomi.se

Ung Privatekonomi:

<https://ungprivatekonomi.se>

Nätverket Gilla din ekonomi:

www.gilladinekonomi.se

Appen Pengalabbet:

App Store och Google Play

Folkhälsomyndigheten

– ansvarar för kunskap om barns och ungas hälsa

Folkhälsomyndigheten är en nationell kunskapsmyndighet som utvecklar och stödjer samhällets arbete med att främja hälsa, förebygga ohälsa och skydda mot olika former av hälsohot. Vår vision är en folkhälsa som stärker samhällets utveckling. Barn och unga är en prioriterad grupp inom folkhälsopolitiken.

Vi genomför flera undersökningar om hälsan bland barn och unga

Folkhälsomyndigheten samlar in information om barns och ungas hälsa genom egna undersökningar, och dessutom sammanställer vi annan tillgänglig data. Tillsammans ger det en helhetsbild av hälsan bland barn och unga. Vår statistik och våra rapporter finns på vår webbplats.

Unga från 16 år ingår i den nationella folkhälsoenkäten Hälsa på lika villkor. Baserat på data från den enkäten följer myndigheten upp hälsan hos olika grupper, till exempel unga hbtq-personer. Vi genomför även enkätundersökningar som belyser hur unga exponeras för miljögifter och miljörelaterade besvär eller beskriver ungas sexuella och reproduktiva hälsa.

I studien Skolbarns hälsovanor ställs frågor om 11-, 13- och 15-åringars hälsa, levnadsvanor och skoltrivsel m.m. Studien kommer att kompletteras med två pågående undersökningar som rör psykisk hälsa bland nyanlända och asylsökande barn och unga, och fysisk aktivitet bland barn och unga.

När det är möjligt gör vi statistiska analyser som är uppdelade på kön, ålder och socioekonomi för att kunna synliggöra jämlikhetsaspekter i redovisningarna.

Insatser och metoder som fungerar

Vi samlar också kunskap om insatser som främjar hälsa och förebygger ohälsa hos barn och unga – både genom eget arbete och genom att initiera och fördela medel till projekt.

Vi har bland annat undersökt hur förskolan inverkar på barns hälsa och utveckling, och hur stödet till barn i utsatta hemförhållanden kan stärkas. Utsatta hemförhållanden kan till exempel handla om barn som har föräldrar med missbruksproblem eller psykisk ohälsa. Vi fördelar även medel till forskningsprojekt som utvärderar olika insatser för ungas hälsa, exempelvis för att förebygga psykisk ohälsa och användning av alkohol, narkotika och tobak.

Barns och ungas röster kommer till uttryck i våra enkäter

I en kunskapsmyndighet ställs höga krav på att arbetet baseras på vetenskaplig metodik, och Folkhälsomyndigheten arbetar med vetenskaplig metodik som grund. Vi samlar in uppgifter om barns och ungas hälsa från forskningslitteratur eller från egna enkätstudier som är riktade till barn och unga.

Vårt arbete påverkar barns och ungas hälsa indirekt

Folkhälsomyndighetens arbete riktas främst till yrkesgrupper som kommer i kontakt med barn och unga, eller som ansvarar för verksamheter som rör barn och unga. Vårt arbete påverkar alltså framför allt barns och ungas hälsa indirekt. Detta är några exempel:

- Inom området vaccinationer ger vi ut föreskrifter, rekommendationer och vägledningar som ska underlätta det praktiska genomförandet av det allmänna vaccinationsprogrammet för barn.
- Inom tillsynsområdet verkar vi för att 18-årsgränsen för inköp av folköl och tobaksprodukter efterlevs, samt vägleder kommuner i deras tillsyn av till exempel skolor och förskolor.
- Vi arbetar med att identifiera och förbygga förgiftning av nya psykoaktiva substanser som kan säljas lagligt via internet innan de klassas som narkotika eller hälsofarliga varor.

Folkhälsomyndigheten samordnar arbete kring ungas hälsa

Folkhälsomyndigheten har ett nationellt samordningsansvar inom områdena ANDT (alkohol, narkotika, dopning och tobak), psykisk hälsa/suicidprevention, spelprevention, vacci-

nationsprogram, SRHR (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) och hiv/STI (sexuellt överförbara sjukdomar). Det innebär att vi samverkar med ett flertal myndigheter och andra organisationer för att dela kunskaper och hitta beröringspunkter mellan olika aktörers verksamheter.

Utöver det samverkar vi med andra myndigheter inom en rad områden som rör barns hälsa, till exempel inom fysisk aktivitet och barns utemiljöer i skola och förskola.

Det civila samhället spelar en viktig roll för ungas hälsa

Representanter från ideella organisationer ingår ofta i referensgrupper som är knutna till olika verksamhetsområden hos Folkhälsomyndigheten. Därigenom får de insyn i, och kan påverka, upplägget i arbetet. Dessutom ansvarar myndigheten för statsbidrag som syftar till att stödja verksamheter som bedrivs av det civila samhällets organisationer.

Folkhälsomyndigheten

Försäkringskassan

– beslutar om och betalar ut bidrag och ersättning inom socialförsäkringen

Från 16 års ålder har unga möjlighet att få ersättning från socialförsäkringen. Men eftersom de i regel går i grundskolan eller på gymnasiet och inte har en egen ekonomi är det få ungdomar i den åldern som har någon socialförsäkringsförmån.

Förmåner till ungdomar

Flera av socialförsäkringsförmånerna bygger på arbetslinjen. Det betyder att de som inte arbetar får en ersättning som är relativt låg, till exempel låg föräldrapenning och aktivitetsersättning på grund- eller garantinivå. Det gäller också dem som inte har arbetat innan de började studera.

Det finns dock bidrag som ungdomar kan få även om de har låg eller ingen inkomst. Till exempel kan ungdomar mellan 18 och 28 år få bostadsbidrag.

Ungdomar har rätt till fri tandvård till och med det år de fyller 22 år. Från och med det år de fyller 23 år kan de få tandvårdsstöd från Försäkringskassan. För att få del av stöden måste tandläkaren eller tandhygienisten vara ansluten till det statliga tandvårdsstödet. De flesta är det. Man behöver inte vända sig till Försäkringskassan för att få tandvårdsstöd. Tandläkaren eller tandhygienisten drar direkt av stöden från tandläkarräkningen.

Försäkringskassans statistik och kunskap om ungdomar

Försäkringskassan tar fram egen statistik för samtliga förmåner som vi administrerar. Statistiken är uppdelad på ålder och kön. Mycket av statistiken finns tillgänglig på vår webbplats, www.forsakringskassan.se. Om du har frågor om vår statistik kan du skicka e-post till statistikenheten@forsakringskassan.se

Försäkringskassan publicerar även rapporter om enskilda förmåner som riktar sig till ungdomar, till exempel rapporter om aktivitetsersättning. Du hittar alla rapporter och övriga publikationer på vår webbplats.

Försäkringskassan arbete för ungdomar med funktionsnedsättning

Försäkringskassans arbetar för ungdomar som har funktionsnedsättning. Syftet är att bidra till ett effektivt samverkansarbete så att de här unga människorna ska få större möjligheter till utveckling. De ska också aktivt kunna delta i samhälls- och arbetslivet utifrån sina egna förutsättningar i den mån det är möjligt.

Aktivitetsersättning ska öka ungdomars möjligheter att delta i arbetslivet

Unga i 19–29-årsåldern som har nedsatt arbetsförmåga av medicinska skäl eller unga som har förlängd skolgång på grund av funktionsnedsätt-

ning kan beviljas aktivitetsersättning. Aktivitetsersättningen är alltid tidsbegränsad och kan beviljas för 12–36 månader i taget.

Målet med aktivitetsersättningen är dels att ge unga människor med sjukdom eller funktionsnedsättning ekonomisk trygghet, dels att stimulera de unga till aktivitet under tiden med ersättning för att förbättra arbetsförmågan och öka deras möjligheter att delta i arbetslivet efter sina egna förutsättningar.

Rätt stöd hjälper ungdomar ut på arbetsmarknaden

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har i en stor forskningsstudie som slutfördes år 2017 funnit vetenskaplig evidens för att så kallad ”supported employment” fungerar bäst som stöd för unga. Det som utmärker den stödförmen är en tidig arbetsplatsplacering. Studien visade att ungdomarna själva vill komma ut i arbete. Med rätt individualiserat stöd kan även de som står ganska långt ifrån arbetslivet komma ut i arbete. Studien finns på Försäkringskassans webbplats.

Försäkringskassan samverkar med andra myndigheter

Försäkringskassan använder sig av olika former för samverkan. Ett exempel är det etablerade arbetet via olika samordningsförbund. Där samverkar vi sedan 2011 med till exempel Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, kommuner och landsting för att göra gemensamma prioriteringar, så att stödet till unga med

funktionsnedsättning stärks. De statliga medlen till samordningsförbunden har ökat under de senaste åren, som en följd av olika åtgärdsprogram från regeringen. På så sätt stärks stödet till långtidssjukskrivna och unga med aktivitetsersättning.

Regeringen har också infört bestämmelser för att nödvändig samverkan ska komma till stånd. Bestämmelserna säger till exempel att olika huvudmän, till exempel myndigheter, får och ska samverka på både verksamhetsnivå och individnivå.

Mer information

Statistik på myndighetens webbplats:

www.forsakringskassan.se/statistik

Rapport om supported employment:

<https://www.forsakringskassan.se/wps/wcm/connect/a7e572d0-1d1c-492f-a241-9bed613ec370/aterrapportering-effektutvardering-av-supported-employment.pdf?MOD=AJPERES&CVID>

Försäkringskassan

Konsumentverket

– arbetar för att säkra och medvetna konsumenter

Konsumentverkets huvudsakliga uppdrag är att se till att konsumenterna är välinformerade och kan göra aktiva val. Vi arbetar också för att konsumenter inte ska utsättas för farliga produkter samt bevakar att företagen följer de konsumentskyddande lagarna.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp för Konsumentverket och vi arbetar för att små barn, ungdomar och unga vuxna ska vara medvetna och säkra konsumenter. Vi har också därför systematiskt arbetat med att integrera ett barn- och ungdomsperspektiv enligt barnkonventionen.

Kunskaper vägleder vårt arbete

För att veta hur vi ska stödja unga konsumenter måste vi ha kunskap om vilka utmaningar de står inför. Vi bedriver strategisk omvärldsbevakning och gör studier och analyser. Vi tar både fram egen information och använder oss av andras. Dessutom samarbetar vi med forskare och tar del av deras arbete och kunskap. Förutom att vi hämtar in kunskap om barns och ungas konsumentroll arbetar vi med att belysa deras utmaningar från ett jämställdhetsperspektiv.

Insatser för skolan

Konsumentverket arbetar för att konsumentfrågor ska uppmärksammas i skolan. Fokus ligger på att stödja lärarna i deras undervisning om konsumenträtt, privatekonomi och reklam och marknadsföring. Vi har också ett nytt regeringsuppdrag att stimulera miljösmarta konsumtionsmönster och där ingår att underlätta undervisningen i skolan om konsumtionens påverkan på miljön.

Konsumentverket tar ibland fram skolmaterial som det finns behov av men som läromedelsproducenter inte täcker. Helt rätt, filmer för grundskolan om privatekonomi och konsumenträttigheter, är ett sådant exempel. Vi har också lärarsidor på myndighetens webbplats konsumentverket.se. Dessutom kan barn och unga söka hjälp före, under och efter ett köp på den nationella upplysningstjänsten Hallå konsument. Där kan de få direktkontakt med våra vägledare via chatt, telefon eller mejl. Hallå konsumentens webbsida bearbetas kontinuerligt för att vara så lättillgänglig som möjlig för unga konsumenter vad gäller information, sökoptimering och olika format som poddar och filmer.

Vi träffar elever som en självklar del av processen när vi tar fram skolmaterial, utvecklar webbsidor med mera. Målgruppen blir då delaktig genom konkreta uppdrag. Det har visat sig vara ett bra sätt att få inspel från barn och unga om deras erfarenheter i konsumentrollen.

Vi har fokus på barn och unga

Arbetet för barn och unga genomsyrar även vårt tillsyns- och produktsäkerhetsarbete. Våra jurister kontrollerar att lagar och förordningar följs, till exempel att reklam som är riktad till barn är anpassad till barnens ålder och att de inte innehåller direkta köpuppmaningar som är riktade till barn. De kontrollerar också att unga inte utsätts för otillåten reklam om alkohol och tobak.

Medarbetarna på enheten för produktsäkerhet kontrollerar bland annat att leksaker, barnvagnar och andra barnprodukter är säkra.

Samverkan med andra myndigheter för barn och unga

För att minska skuldsättningen av omyndiga gör Konsumentverket även insatser på det privatekonomiska området. Tillsammans med Barnombudsmannen, Kronofogden och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, följer vi kontinuerligt upp ärenden som lämnas in till Kronofogden om personer som var minderåriga när den påstådda fodringen uppkom.

Tillsammans med Finansinspektionen och Kronofogden samverkar Konsumentverket om Koll på cashen, ett undervisningsmaterial för gymnasieelever om privatekonomi och konsumenträtt.

Konsumentverket, Finansinspektionen och Kronofogden delfinansierar även utbildningskonceptet Ekonomismart. En nationell utbild-

ning för unga vuxna med försörjningsstöd som drivs av Folkuniversitetet. Utbildningen rustar deltagarna i privatekonomi och konsumenträtt för att undvika problem med pengar och skulder.

Konsumentverket samarbetar också med myndigheter i Estland, Finland och Norge inom området konsumentundervisning. Det arbetet har bland annat utmynnat i strategiska dokument, seminarier och expertbistånd i EU-kommissionen.

Stöd till det civila samhället

Inom ramen för vårt organisationsstöd stöder vi det civila samhället. Vi ger till exempel bidrag till Sveriges konsumenter som bedriver ett direkt arbete mot barn och unga för att stärka dessas ställning på konsumentmarknaden.

Konsumentverket ingår i Nätverket Lärande för Hållbar Utveckling (LHU) med bland andra Naturskyddsföreningen och Världsnaturfonden WWF.

Mer information

Konsumentverkets lärarsidor:

www.konsumentverket.se/for-larare

Hallå konsument: www.hallakonsument.se

Koll på cashen: www.kollpacashen.se

Ekonomismart: www.ekonomi-smart.se

Kronofogden

– myndigheten för den som vill ha betalt och för den som ska betala

Kronofogden är en myndighet som arbetar med skulder. Vi hjälper den som ska ha pengar att driva in dem. Vi ger stöd till den som ska betala och jobbar med att förebygga överskuldssättning. Barn och unga är en viktig målgrupp.

Kronofogden är opartisk – vi tar aldrig ställning för eller emot någon av de inblandade. Vi utmäter egendom hos den som är skyldig pengar, som vi sedan säljer så att den som ska ha betalt får det. Vi beslutar om skuldsanering, granskar konkursförvaltares hantering av enskilda konkurser och samverkar mot organiserad brottslighet.

Vi arbetar förebyggande gentemot både barn och vuxna för att färre ska bli svårt skuldsatta. Det gör vi genom att bland annat sprida kunskap och information så att fler i ett tidigt skede ska kunna lösa sina ekonomiska problem. I arbetet med att motverka överskuldssättning samverkar vi ofta med andra myndigheter och organisationer. Vi deltar i Myndighetsnätverket för barn- och ungdomsfrågor, där vi bland annat arbetar med att förebygga skuldsättning bland omyndiga.

Bättre kunskaper i privatekonomi – undervisningsmaterial

Det är viktigt att unga vuxna har kunskap om privatekonomi, lån och skulder. Vi har i samverkan med elever och lärare tagit fram två undervisningsmaterial för gymnasiet som kan användas i undervisningen:

- **Skuldkollen** – kunskap för livet om pengar och skulder. Materialet riktar sig till högstadiet och gymnasiet och består av filmer, diskussionsövningar och en lärarhandledning. Materialet är framtaget tillsammans med lärare och elever.

- **Koll på cashen** är en lärarhandledning och fyra filmer på tema budget, avtal och försäkring, skuld och spara samt låna. Det är ett samarbete mellan Kronofogden, Konsumentverket och Finansinspektionen.

Skuldkollen och Koll på cashen är framtagna för att passa in i kursplanen för gymnasieämnet Samhällskunskap 1a och 1b. Skuldkollen har nyligen anpassats även till högstadieelever. Materialet finns på vår webbplats.

Vi arbetar för att färre ska vräkas

Att bli vräkt innebär ett stort mänskligt lidande. Därför arbetar vi med att förebygga vräkningar i samverkan med hyresvärdar och socialtjänst för att parterna ska kunna lösa sin situation utan att Kronofogden behöver kopplas in.

När en familj blir vräkt från sitt hem påverkas alla – kanske särskilt barnen. Kronofogden har tagit fram ett informationsmaterial till föräldrar med barn som berörs av vräkning, Barn behöver också få veta. Materialet består av ett informationsbrev som skickas ut i samband med underrättelse om vräkning. På Kronofogdens webbplats finns också information som stöd till föräldrar att prata med sina barn.

Flytta hemifrån – broschyr om vad som är viktigt att tänka på

Det är mycket att tänka på för en ung person som flyttar hemifrån. I broschyren Välkommen hem! finns information om varför en ska prioritera att betala hyran och vad som händer om det inte görs. Det finns också tips på vilka andra kostnader som bör ingå i en budget. Broschyren har vi tagit fram tillsammans med Konsumentverket, Boverket och tidigare Ungdomsstyrelsen. Den finns på vår webbplats.

Minska barns oro för pengar – Kronofogdens samarbete med Bris

Vi har tagit fram information till barn som befinner sig i ekonomiskt utsatta situationer på grund av att föräldrarna har skulder hos Kronofogden. Innehållet har anpassats utifrån en målgruppsundersökning som har genomförts med barn i ekonomiskt utsatta situationer och yrkesverksamma som möter barnen. Syftet är att minska barnens oro för pengar och visa att det finns stöd att få. Tre animerade filmer speglar vardagliga situationer där barn känner sig utsatta på grund av oro för ekonomin. Materialet är framtaget i samverkan med Bris dit barn kan ringa om de har frågor.

Jämställdhetsintegrering

I arbetet med jämställdhetsintegrering är unga vuxna en av grupperna som vi fokuserar på. Det finns fler män än kvinnor i Kronofogdens register och det är en trend som börjar redan för unga vuxna. I vårt arbete med att förebygga överskuld-sättning är det viktigt att ha denna grupp i åtanke. Just nu pågår ett analysarbete rörande dels varför vi generellt har fler män än kvinnor i våra register, dels kring unga vuxna och deras skuldsättning. Utifrån dessa analyser avser vi att se över om arbetet med att förebygga överskuld-sättning behöver kompletteras med ytterligare åtgärder.

Mer information

Material för skolundervisning:

www.kronofogden.se/skola

Föräldrastöd om vräkning:

www.kronofogden.se/Foraldrastodvrakning.html

Information för den som flyttat hemifrån:

www.kronofogden.se/flyttahemifran.html

Information om och för barn i ekonomisk utsatthet:

www.kronofogden.se/barnpengaroro.html

Kulturrådet

– arbetar för barns och ungas rätt till kultur

Kulturrådets ambition är att så många människor som möjligt får möta konst och kultur av så hög kvalitet som möjligt. Med ekonomiska bidrag och kunskap stödjer och följer Kulturrådet upp insatser inom kulturområdet. Barn och unga ska ha möjlighet att delta i kulturlivet, precis som vuxna. De ska få uppleva professionell kultur och själva få vara med och skapa.

Kulturrådets pengar går bland annat till teater, musik, dans, bibliotek, litteratur, kulturtidskrifter, konst, museer och utställningar. Kulturrådet är en statlig myndighet under regeringen. Myndighetens uppdragsområde är hela landet. Kulturrådet ger också bidrag till internationellt samarbete.

Vi prioriterar barn och unga

När vi fördelar bidrag har vi ett barn- och ungdomsperspektiv och ett jämställdhets- och hbtq-perspektiv. Vi har därför tagit fram strategier som vi använder som stöd i arbetet med att fördela bidrag. Vi går igenom bidragsansökningar för att se hur bidragsmottagarna tänkt att barn och unga ska få del av de pengar som söks. Vi följer upp insatserna och tittar på hur pengarna redovisats. Både ansökningar och redovisningar ger oss kunskap om hur pengarna fördelas.

Större delen av Kulturrådets bidrag går till regionerna som fördelar pengarna vidare till olika organisationer. För att regionerna ska få bidrag

från Kulturrådet krävs att de tar fram kulturplaner som beskriver vilka prioriteringar de vill göra inom vissa bestämda områden. Av kulturplanerna framgår det hur regionerna jobbar med barn och unga, jämställdhet och hbtq.

Kulturrådets bidrag går också till regioner och kommuner som huvudmän för kulturinstitutioner. Men också fria kulturgrupper får bidrag, till exempel teater-, dans- och musikgrupper som turnerar och spelar för barn och unga.

Barn har rätt till kultur

Barns och ungas rätt till kultur är fastslagen i FN:s konvention om barnets rättigheter. För att förverkliga konventionen arbetar Kulturrådet på två sätt:

- Vi arbetar främjande, det vill säga bidrar med kunskap, samverkar och skapar samarbeten.
- Vi fördelar pengar, det vill säga olika former av ekonomiska bidrag.

Kultur i skolan

Eftersom alla barn går i skolan har vi där möjlighet att nå ut med kultur till alla barn. Kulturrådet fördelar pengar till kommuner och friskolor på två olika sätt:

- Bidraget Skapande skola kan sökas av huvudmännen för friskolor och kommunala skolor. Syftet är att stärka banden mellan skolorna och

kulturlivet. Elever i förskolan och grundskolan får ta del av professionell kultur, till exempel besöka teatrar och utställningar. Barnen får också skapa själva med hjälp av professionella kulturaktörer.

- Bidrag går också till landets kommunala musik- och kulturskolor. Målet är ökad tillgänglighet och jämlikhet.

Under 2018 inrättas ett kulturskolecenter på Kulturrådet. Centret ska fungera som nationellt nav för samverkan, kunskap och spridning av forskning.

Kulturrådet vill stimulera läsning

Kulturrådets ska främja läsning. Med bidrag och kunskap stödjer vi bibliotek, utgivning av litteratur och översättning till andra språk. Vi stimulerar, samordnar och följer upp projekt som skapar läslust i skolan och på fritiden:

- Varje år producerar vi en barn- och ungdomsbokskatalog. Katalogen presenterar ett kvalitativt och brett urval av årets nya titlar och vill stimulera barn och unga till läsning. Katalogen är gratis och fungerar som en handledning för vuxna.
- Kulturrådet vill stärka föräldrarnas roll för barnens språk- och läsutveckling. Vi stödjer därför att folkbibliotek, förskolor och barnhälsovården tillsammans arbetar för att föräldrar ska prata, läsa,

sjunga, rimma och ramsa med barnen redan när de är små.

- En läsambassadör finns knuten till Kulturrådet. Läsambassadören är en författare eller illustratör som främjar läslust och arbetar för att alla ska få lika möjligheter att nå litteraturen, oavsett bakgrund.
- Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne (Astrid Lindgren Memorial Award – ALMA) är världens största barn- och ungdomslitteraturpris. Syftet med priset är att stärka intresset för barn- och ungdomslitteratur i hela världen. Juryn för ALMA är knuten till Kulturrådet. Priset går till internationella författare, illustratörer, läsfrämjare eller berättare.

Mer information

Barn- och ungdomsbokskatalogen:

www.barnbokskatalogen.se

Läsambassadören:

www.lasambassadoren.se

Almapriset:

www.alma.se

KULTURRÅDET

Länsstyrelserna

– 21 myndigheter i samverkan för barn och unga

Länsstyrelserna ska verka för att nationella mål ska få genomslag i länen, men samtidigt beakta de förhållanden och förutsättningar som finns i de olika länen. Vi ska arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser i länen, alltid utifrån ett statligt helhetsperspektiv. Vi ska även främja samverkan mellan kommuner, landsting, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i länen.

Vi utgår från barnkonventionen och stöder främst vuxna

Länsstyrelserna arbetar för att förbättra barns och ungdomars villkor i samhället, och barnkonventionen och barnrättsperspektivet är grunden för det arbetet. Vi samarbetar bland annat med Sveriges stadsmissioner, Rädda Barnen och Barnrättsbyrån för att öka barns och ungas delaktighet och inflytande i samhället.

Våra insatser riktar sig främst till vuxna, och berör därför indirekt barn och unga. Det är en naturlig följd av att länsstyrelserna framför allt arbetar för att främja samverkan mellan olika aktörer. Vi samverkar kontinuerligt med andra myndigheter och organisationer inom civilsamhället.

Kunskap om barn och unga

Länsstyrelserna kartlägger, sammanställer och sprider kunskap om barns och ungas livsvillkor och levnadsförhållanden inom olika ansvarsområden, till exempel

- strategin för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken, ANDT
- jämställdhet
- våld i nära relationer.

Vi samlar in informationen bland annat genom enkäter och fokusgrupper, som ibland omfattar barn och unga, och ibland vuxna. Undersökningarna gör vi ofta i samverkan med universitet och högskolor, och vi sammanställer också andras kunskap och information. Länsstyrelsernas information finns på vår webbplats.

Föräldraskapsstöd för att främja barns uppväxtvillkor

Länsstyrelserna har i uppdrag att jobba med föräldraskapsstöd, det vill säga att stärka föräldrar i föräldraskapet och därigenom främja hälsa och förebygga ohälsa bland barn och ungdomar. Enligt den nationella strategin för föräldraskapsstöd ska alla föräldrar erbjudas stöd under barnets uppväxt (0–17 år). Tanken bakom föräldraskapsstödet är att ju fler föräldrar som utövar gott föräldraskap, desto fler barn som har goda relationer med föräldrarna, en god hälsa och ett gott liv. Ett gott föräldraskap innebär engagemang för sitt barn, fysisk och känslomässig omsorg, näring och skydd.

I arbetet med föräldraskapsstöd är det viktigt att beakta det jämställda föräldraskapet. I FN:s barnkonvention står att båda barnets föräldrar har gemensamt ansvar för barnets uppfostran och utveckling (artikel 18). Det innebär att barnets båda föräldrar är lika viktiga under barnets uppväxt.

Inom uppdraget samarbetar vi med Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd. Tillsammans arrangerar vi bland annat konferenser om föräldraskap och föräldraskapsstöd.

Ensamkommande barn

Länsstyrelserna samordnar kommunernas mottagande av ensamkommande barn och nyanlända. Vi ska verka för att det finns beredskap och kapacitet i kommunerna att ta emot asylsökande ensamkommande barn och ensamkommande barn som har beviljats uppehållstillstånd. Uppdraget ska genomföras med utgångspunkt i barnkonventionen och särskilt utifrån flickors och pojkars olika behov och förutsättningar. Även länsstyrelsens ansvariga för mänskliga rättigheter och jämställdhet är därför viktiga i samarbetet.

Länsstyrelserna utövar även tillsyn gentemot överförmyndare i kommunerna och granskar överförmyndarens arbete med godmanskap för ensamkommande barn.

Länsstyrelserna har i uppdrag att verka för att stärka det civila samhällets roll i mottagande och etablering av nyanlända inklusive ensamkommande barn.

Barn som försvinner

Länsstyrelserna har i uppdrag av regeringen att göra en nationell kartläggning och att föreslå åtgärder kring ensamkommande barn som försvinner.

Uppdraget innebär att länsstyrelserna ska

- genomföra en nationell kartläggning av ensamkommande barn som försvinner

- analysera och föreslå åtgärder för att förebygga att ensamkommande barn försvinner, där utgångspunkten ska vara att ensamkommande barn som inte har rätt att vistas i Sverige ska återvända till sina hemländer

- sprida resultat och metoder till myndigheter, kommuner, landsting och andra berörda aktörer.

Den nationella kartläggningen ska ge en heläckande bild av kunskapsläget i Sverige kring ensamkommande barn som försvinner. Åtgärderna ska bidra till att

- förebygga att ensamkommande pojkar och flickor försvinner

- förbättra samverkan mellan olika aktörer när ett försvinnande konstateras.

Uppdraget utförs i samverkan med bland andra Migrationsverket, Polismyndigheten, Socialstyrelsen, Skolverket och Sveriges Kommuner och Landsting. Länsstyrelsen i Stockholms län samordnar länsstyrelsernas gemensamma arbete och redovisning av uppdraget.

Länsstyrelserna

Migrationsverket

– prövar tillstånd att vara i Sverige

Migrationsverket är den myndighet som prövar ansökningar från personer som vill bosätta sig i Sverige, komma på besök, söka skydd undan förföljelse eller ha svenskt medborgarskap.

Migrationsverkets mål är att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik. Det innebär bland annat att vi ska värna asylrätten, underlätta rörlighet över gränser, främja en behovsstyrd arbetskraftsinvandring, tillvarata migrationens utvecklingseffekter och fördjupa europeiskt och internationellt samarbetet.

Kunskap om barn och unga som kommer till Sverige

Migrationsverket samlar statistik som visar hur många som ansökt om och som fått tillstånd för att leva i Sverige. Statistiken kan delas in i ålder och kön, och på så sätt vet vi hur många barn och unga som kommer till Sverige.

Barnkonventionen kommer att bli lag i Sverige, och inför det har Barnombudsmannen fått regeringsuppdraget att göra ett kunskapslyft för barnens rättigheter. Det syftar till att stärka barnrättsperspektivet i myndigheters arbete. Inom ramarna för uppdraget arbetar Migrationsverket bland annat med att utveckla information som riktar sig till nyanlända barn och unga.

I utredningen Är du gift? beskriver vi hur barn som är gifta när de kommer till Sverige blir bemötta och omhändertagna.

Råd för att höra ungas egna röster

Migrationsverket har inrättat ett ungdomsråd för unga som har kommit till Sverige utan vårdnadshavare. Ungdomsrådet är ett forum för unga att vara med och påverka så att alla ensamkommande barn får det stöd de behöver. Tanken är att Ungdomsrådet ska vara en trygg miljö där de unga kan göra sina röster hörda och diskutera förbättringar ur sitt perspektiv.

Ungdomsrådet, som består av fyra tjejer och fyra killar med ursprung i olika länder, träffas åtta gånger per år. Två av deltagarna kommer från Ensamkommandes förening och en från Ensamkommandes förbund, som är de två föreningar som finns för ensamkommande ungdomar.

Indirekt stöd till barn och unga

Vi strävar efter att förklara så tydligt och begripligt som möjligt hur det går till att komma till Sverige och ansöka om att få stanna här. På vår webbplats finns bland annat filmer som

beskriver processer och rättigheter, till exempel hur det går till att få förskola och skola för sina barn.

Migrationsverkets mål är att ha asylboenden där barn kan leka och utvecklas. Därför gör vi barnkonsekvensanalyser när vi upphandlar boenden för flyktingar. Det ska bland annat finnas lekutrymmen för barn, inomhus och utomhus.

Förnyelsejobb för bättre mottagande

Vi samverkar med en rad olika myndigheter och ingår i SKL:s och SVID:s (Stiftelsen

Svensk Industridesign) förnyelsejobb som syftar till att förbättra mottagandet av unga som kommer till Sverige utan vårdnadshavare.

Samarbeten med civilsamhället

Vi samarbetar kontinuerligt med en stor mängd aktörer från idéburen sektor, till exempel Rädda Barnen, Röda Korset, Svenska kyrkan, Caritas och FN-organ som UNHCR och Unicef.

Mer information

Migrationsverkets statistik:

www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik.html

Utredningen Är du gift?:

www.migrationsverket.se/download/18.2d998ffc151ac38715979e2/1485556165508/Utredning+av+handläggning+av+barn+som+är+gifta.pdf

Barn i asylprocessen:

www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Att-ansoka-om-asyl/Barn-i-asylprocessen.html

Filmer för asylsökande:

www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Film.html

Förnyelsejobbet:

www.svid.se/sv/Om-SVID/Vad-vi-gor/Pagaende-projekt/Fornyelsejobbet

Myndigheten för delaktighet

– arbetar för att alla, oavsett funktionsförmåga, ska kunna vara fullt delaktiga i samhället

Myndigheten för delaktighet, MFD, är en kunskapsmyndighet inom funktions-hindersområdet. Vi utgår från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och följer utvecklingen av levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning i alla åldrar och utvecklingen av funktionshindersperspektivet hos samhällsaktörer.

Vi erbjuder också kunskap, stöd och verktyg i arbetet med att integrera ett funktionshindersperspektiv i olika verksamheter och processer.

MFD är sedan 2016 en så kallad JiM-myndighet. Det betyder att ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra hela myndighetens verksamhet, inklusive det arbete som berör barn och unga.

Vi samlar information om barn och unga med funktionsnedsättning

MFD följer hur funktionshinderspolitiken genomförs.

- Vi samlar in statistik och andra aktörers kunskap på området
- Vi gör egna fördjupningsstudier och enkätundersökningar, bland annat till personer med funktionsnedsättningar.

Med hjälp av den här informationen kan MFD följa levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning, där barn och unga ingår. Vi får kunskap om skillnader mellan personer med funktionsnedsättning

och övriga befolkningen på en rad områden, exempelvis vad gäller skillnader i utbildningsnivå, vilka möjligheter man har att använda sig av kollektivtrafiken eller vilka möjligheter som finns att på lika villkor som andra delta i kultur- och fritidsaktiviteter. På varje område kan vi visa hur situationen för barn och ungdomar med funktionsnedsättning utvecklas och eventuella skillnader jämfört med andra barn och ungdomar, eller för andra åldersgrupper med funktionsnedsättning.

Metoder för att lyssna på barn och unga med funktionsnedsättning

MFD deltar, tillsammans med sex andra myndigheter, i regeringens satsning på ett kunskapslyft för barnets rättigheter. Ett viktigt syfte med satsningen är analysera vilka behov det finns att utveckla den praktiska tillämpningen av barnkonventionen inom myndigheternas olika verksamhetsområden.

MFD har påbörjat ett arbete för att utveckla metoder för att barn och unga med funktionsnedsättningar ska få komma till tals. I arbetet utgår vi från de metoder som redan finns för att lyssna på barn, och MFD:s uppgift är att säkerställa att dessa metoder också inkluderar barn med funktionsnedsättning. En långsiktig målsättning är att dessa metoder ska kunna användas av andra aktörer, till exempel myndigheter, kommuner och landsting, i deras arbete med att tillämpa barnkonventionen.

Kognitionssimulator – prova på hur det kan kännas

På MFD:s webbplats finns det en kognitionssimulator som ger besökaren möjlighet att uppleva hur det kan vara att leva med en funktionsnedsättning. Genom att titta på datorn, i mobiltelefonen eller med VR-glasögon kan besökaren uppleva olika situationer så som en person med funktionsnedsättning upplever dem. Syftet är att öka medvetenheten i samhället om hur det är att leva med funktionsnedsättning, så att personer med funktionsnedsättning kan få ett bättre bemötande och en mer anpassad miljö. Vi utvecklar kognitionssimulatorens kontinuerligt, och just nu går det att uppleva två situationer:

- en lektion i skolan för en elev med kognitiv funktionsnedsättning eller hörselskada
- en bussfärd för ett barn med kognitiv funktionsnedsättning.

Utbildningsmaterial om kognitiva funktioner

MFD har utvecklat ett utbildningsmaterial som i första hand riktar sig till skolpersonal. Materialet ska ge skolpersonalen ökad förståelse för vad kognitiva funktioner är och hur kognitiva funktionsnedsättningar kan yttra sig i olika skolsituationer. Materialet innehåller även tips, både på generella anpassningar av miljö och på individuella anpassningar.

Samarbete med flera andra myndigheter

Då myndighetens uppdrag är tvärssektoriellt och berör alla samhällsområden, har MFD ett kontinuerligt samarbete med andra myndigheter. För insatser vad gäller barn och unga är samarbetet med Barnombudsmannen särskilt viktigt, men även samarbetet med aktörer inom utbildningsområdet: Skolverket, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolinspektionen. MFD deltar också i Myndighetsnätverket för barn- och ungdomsfrågor.

Vi samarbetar med funktionshindersrörelsen

MFD har sedan länge ett väl fungerande samarbete med funktionshindersrörelsen, till exempel en övergripande dialog inom ramen för ett funktionshindersråd. Vi samråder även i olika uppdrag och projekt. MFD ser för närvarande över hur vi kan använda dessa arbetsformer för att samarbeta med organisationer som representerar barn och unga med funktionsnedsättning.

Mer information

Utbildningsmaterial om kognitiva funktioner:

www.mfd.se/stod-och-verktyg/digitala-verktyg/webbutbildningar/lar-om-kognition-och-hjalpmedel

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

– arbetar för trygga familjerelationer

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, MFoF, arbetar för att barn ska få en trygg uppväxt och bra relationer till sina föräldrar. I myndighetens uppdrag ingår att särskilt arbeta för barnets rättigheter (som de står i FN:s barnkonvention) och för jämställdhet.

En stor del av myndighetens arbete i vardagen går ut på att samla och sprida kunskap om hur yrkesverksamma kan arbeta med frågor som handlar om familjer och barn, till exempel i familjerättsliga ärenden, föräldraskapsstöd och familjerådgivning. MFoF är också tillsynsmyndighet för att adoptioner av barn till Sverige ska gå rätt till.

MFoF samlar kunskap och vägleder yrkesverksamma

MFoF samlar kunskap och vägleder personal som möter föräldrar och barn i verksamheter som barnhälsovård, förskola och skola, familjerätt och familjerådgivning.

Vi publicerar föreskrifter och allmänna råd, handböcker och kunskapsstöd samt utbildar ibland personal. Många yrkesverksamma kontaktar MFoF för att få vägledning i sitt arbete.

Barn har rätt att veta vilka som är deras föräldrar

För att alla barn ska veta vilka som är deras föräldrar fastställer kommuner faderskap och föräldraskap. Det är viktigt för att man ska kunna veta vem som ska försörja barnet och för att barn har rätt att ärva sina föräldrar. Att känna till sitt biologiska ursprung kan också ha känslomässig och medicinsk betydelse för barn. Ett exempel är om barnet skulle ha en sjukdom som kan vara genetisk.

Förberedelse och stöd när ett barn adopteras

I Sverige har kommunerna ansvar för att förbereda och utreda de som ansöker om att adoptera barn från ett annat land. De som söker måste gå en föräldrautbildning som MFoF har tagit fram. Kommunen bestämmer sedan – utifrån en så kallad utredning – om de får medgivande till att adoptera. Efter en adoption ska kommunen ge stöd till det adopterade barnet och familjen.

Barn har rätt till att föräldrar får stöd

Det är positivt för hälsa och utveckling att ha bra relationer till sina föräldrar eller de vuxna som tar hand om en när man växer upp. Med olika slags föräldraskapsstöd ska de vuxna få hjälp att vara bra föräldrar. MFoF samlar och

spriker kunskap om föräldraskapsstöd till dem som arbetar med att stödja familjer i kommuner, landsting och ideella organisationer. Unga föräldrar är en viktig målgrupp.

Stöd till föräldrar som bråkar

När föräldrar bråkar kan det bli otryggt för barnen. Kommunerna erbjuder samarbetsamtal för att hjälpa föräldrar att komma överens om hur de ska samarbeta för att det ska bli bra för barnen. I samtalen får föräldrarna hjälp att komma överens om till exempel vem som ska ha vårdnaden, var barnet ska bo och vem som ska betala vad. En viktig del i samarbetsamtalen är att barnen ska få berätta hur de tänker och känner kring sina relationer till föräldrarna.

Internationella adoptioner

Barnets intresse ska styra vid internationella adoptioner

Enligt FN:s barnkonvention får inga andra intressen gå före barnets bästa när man beslutar om en adoption. Adoptioner till Sverige får bara ske om det är ordentligt utrett att det är en bra lösning för det barn som adopteras, och det får inte finnas någon som tjänar pengar på adoptionen. I Sverige förmedlas adoptioner av adoptionsorganisationer, och MFoF kontrollerar att adoptionsorganisationerna sköter sin verksamhet.

Adopterade som vill veta mer om sin bakgrund

De flesta undrar någon gång i livet: vem är jag och var kommer jag ifrån? Om man är adopterad från ett annat land kan frågorna vara fler och svaren svårare att hitta. Kommunen har viss information om den adopterades bakgrund. De kan också ge vägledning och stöd.

I vissa fall finns mer information, och i andra fall saknas den. Det kan också vara svårt att veta vilka uppgifter man kan lita på. MFoF har samlat vägledning för adopterade som vill veta mer om sin bakgrund.

Statsbidrag till organisationer för adopterade

MFoF delar ut statsbidrag till föreningar som arbetar för adopterades intressen. Bidraget ges som ett verksamhetsstöd. Kraven för att få bidrag är att det är en riksorganisation, som har styrelse, stadgar och revisorer.

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSTÖD

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

– samordnar arbete för att minska
skador bland barn och unga

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har i uppdrag att utveckla samhällets förmåga att förebygga och hantera olyckor och kriser. MSB arbetar för att förebygga skador och olyckor bland barn och unga i hemmet, i skolan och på fritiden. Vi har ett särskilt uppdrag att driva på arbetet med barns och ungas säkerhet nationellt och samordna andra myndigheters och organisationers arbete.

Vi samordnar arbetet i Barnsäkerhetsrådet

Tillsammans med 10 andra myndigheter arbetar vi i det nationella Barnsäkerhetsrådet för att antalet olyckor och skador bland barn ska minska. Barnsäkerhetsrådets vision är: ”Barn och unga ska fritt och säkert kunna leva och utvecklas”.

Säkerhet i förskola och skola

Under 2012–2015 var säkerheten i förskola och skola fokusområde för Barnsäkerhetsrådet. Barn och unga vistas en stor del av sin tid i skolan och förskolan, och råkar där ut för relativt många olyckor. Skolgården är den vanligaste olycksplatsen.

Säkerhet i hemmet och på fritiden

Från och med 2016 prioriterar Barnsäkerhetsrådet säkerhet för barn och unga i deras hem- och närmiljö, eftersom statistik visar att det är där flest skador och olyckor sker. MSB har finansierat forskning inom området, för att försöka förstå på vilka sätt skador uppstår i hemmet och på fritiden, och för att få veta vilka åtgärder som behövs för att minska antalet skador och olyckor.

Förebyggande arbete inom flera områden

Vi arbetar förebyggande för barns och ungas säkerhet, och arbetet spänner över många olika områden, bland annat säkerhet i hem- och fritidsmiljö, brandskydd, vattensäkerhet, säkerhet vid evenemang, och säkerhet i hanteringen av farliga ämnen. Vi har tagit fram boken Barns och ungas säkerhet som beskriver var och hur barn skadas i Sverige. Boken ger också tips, råd och goda exempel på hur man kan arbeta på

lokal nivå för att förebygga olyckor och skador bland barn.

Vi driver webbplatsen Din.sakerhet.se, som vänder sig till privatpersoner. Här finns särskilt innehåll om barns och ungas säkerhet: filmer, checklistor och tester med mera.

Kostnadsfritt utbildningsmaterial för skolans alla åldrar

MSB erbjuder kostnadsfritt utbildningsmaterial om samhällets och den enskildes säkerhet. Materialet är anpassat för skolans alla åldersgrupper, från förskolan till gymnasiet. Syftet är att lära barn och unga att hantera risker och faror som de kan möta i vardagen. Materialet handlar till exempel om brand, vattensäkerhet, olycks- skydd, krisberedskap och säkerhetspolitik.

Öka kunskaperna om svensk krisberedskap och säkerhetspolitik

Vi driver webbplatsen www.sakerhetspolitik.se som riktar sig till elever och lärare på gymnasiet. Webbplatsen tar upp frågor om samhällets

säkerhet ur ett brett perspektiv. Här finns information om Sveriges krisberedskap och försvar, internationella konflikter och demokratifrågor.

Mer information

Barns och ungas säkerhet:

www.msb.se/RibData/Filer/pdf/26005.pdf

Skolmaterial:

www.msb.se/skola

Webbplatsen Din säkerhet:

www.dinsakerhet.se

Webbplats om säkerhetspolitik:

www.sakerhetspolitik.se

Myndigheten för
sambhällsskydd
och beredskap

Myndigheten för tillgängliga medier

– arbetar för allas tillgång till information och litteratur

Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, ger barn, unga och vuxna tillgång till litteratur och samhällsinformation som det passar dem – oavsett läsförmåga eller funktionsnedsättning. Det är grunden för ett demokratiskt samhälle.

Läsning på lika villkor

Vi anpassar texter för att läsas med öronen eller med fingrarna eller gör språket enklare. Talböcker, taltidningar, böcker och nyheter på lättläst eller punktskrift är exempel på tillgängliga medier. För att nå ut till läsarna har vi ett nära samarbete med bibliotek, skolor och med LLS-omsorgen.

Fokus på barn och unga

MTM har en barn- och ungdomsstrategi. Detta är målen för 2018–2020:

- **Stimulera till läsning** med läsfrämjande arbete, kvalitativ produktion och tjänster som speglar unga användares behov och önskemål.

Läsfrämjande är bland annat att ta bort hinder för läsning, att stärka läsarens självförtroende och läsaridentitet och att öppna vägar till litteraturen. I vårt digitala bibliotek Legimus har barn och unga egna sidor. Där finns bland annat boktips och topplistor. Vi sprider också läsglädje via sociala medier, som Legimus_ung på Instagram och LL-förlaget på Facebook. Vi stimulerar till läsning med boktips och särskilda ungdomssidor på våra webbar och i våra tidningar Läsliv och Vip-en. Vi har också bokklubbar för olika åldrar, både med

talböcker och med böcker i punktskrift. Till LL-förlagets böcker och tidningen 8 Sidor finns lärarhandledningar och förslag på lektionsupplägg.

- **Utveckla samverkan** med förmedlare och externa aktörer för att fler barn och unga ska få tillgång till tillgängliga medier och bli aktiva användare av MTM:s produkter och tjänster.

MTM samverkar bland annat med Kulturrådet som gör Barn- och ungdomsbokskatalogen. Där presenteras utvalda böcker ur årets utgivning. Vi har också samarbetat med museer och där haft punktskriftspyssel, ett sätt att sprida kunskap om punktskrift hos både barn och vuxna. Vi medverkar också på kurser för synskadade barn och deras föräldrar som ordnas av Specialpedagogiska skolmyndigheten. Där berättar vi om punktskrift. Medarbetare från MTM finns också med i juryn för Läsambassadören. Kulturrådet utser en läsambassadör som ska främja läslust och verka för att alla, oavsett bakgrund, ska få lika möjligheter att nå litteraturen.

Referensgrupp kring barn och unga

MTM har en referensgrupp, Barn och Unga. I gruppen byter vi erfarenheter och inspirerar varandra att lära oss mer om barns och ungas behov och önskemål. I gruppen ingår representanter för bibliotekarier, förlag med lättläst utgivning, Kamratposten, intresseorganisationer och Läsambassadören.

Utveckling av teknik

MTM producerar och distribuerar bland annat talböcker, för personer med läsnedsättning. Talböckerna läses oftast digitalt via vår app Legimus eller nedladdade på dator eller annan spelare. För att bättre förstå läsvanor och behov hos våra läsare gör vi läsundersökningar, och ibland arbetar vi med fokusgrupper. Det gör vi för att testa en ny produkt eller utveckla befintlig teknik för våra appar och webbar.

Våra tillgängliga medier, för barn och unga

Talböcker och taltidningar

En talbok är en inläst bok för personer med läsnedsättning. Det är 17 § i upphovsrättslagen som reglerar framställning av litterära och konstnärliga verk för personer med funktionsnedsättning. MTM producerar två taltidningar för barn och unga med synnedsättning: Popcorn och Bubbel.

Punktskrift

MTM gör punktskriftsböcker. Vi gör också punktskriftstidningen Knottret för unga. Dessutom gör vi ett urval av artiklarna från tidningen Kamratposten i punktskrift.

Pedagogiskt material och taktila produkter

För yngre barn gör vi taktila bilderböcker med punktskrift. Böckerna är för barn med synnedsätt-

ning eller annan funktionsnedsättning. Punktklubben är MTM:s läsklubb för barn 5–12 år som börjat läsa punktskrift. Via syncentraler delar vi ut pedagogiskt material för synskadade barn.

Lättlästa böcker och nyheter

Alla som vill kan läsa lättlästa böcker. Böckerna passar för personer som lär sig svenska, för ovana läsare och för personer med läsnedsättning. Delar av utgivningen riktar sig särskilt till ungdomar och unga vuxna.

Tidningen 8 Sidor är också uppskattad i skolans värld. Det finns lärarhandledningar och studiematerial till både LL-böckerna och tidningen 8 Sidor. Genom 8 Sidor har MTM ett uppdrag att stötta skolans arbete med information och källkritik i barns lärande.

Mer information

LL-förlaget:

www.ll-forlaget.se

Tidningen 8 Sidor:

www.8sidor.se

Appen Legimus:

www.legimus.se/barn

MYNDIGHETEN FÖR
TILLGÄNGLIGA MEDIER

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

– tar fram och sprider kunskap om unga

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF), är en statlig myndighet som tar fram kunskap om ungas levnadsvillkor och om det civila samhällets förutsättningar. Vi ger bidrag till föreningsliv, kommuner och internationellt samarbete.

Målet för ungdomspolitikerna är att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Av Sveriges invånare är 1,6 miljoner ungdomar i åldrarna 13–25 år. Att unga ska ha ett bra liv handlar bland annat om att de ska ha en bra levnadsstandard, må bra, kunna påverka sitt eget liv och ha rättighet och möjligheter att delta i samhället.

Kunskap om ungas levnadsvillkor

MUCF tar fram kunskap om ungas levnadsvillkor. Vi samlar till exempel statistik om unga som kommer från en rad olika sektorsmyndigheter. Den statistiken kombinerar vi med kunskap som vi själva har samlat in, till exempel om hur unga själva upplever sina levnadsvillkor. Statistiken finns tillgänglig på olika ställen:

- **Ungdag.se:** webbplats där vi samlar den senaste statistiken om unga från tolv myndigheter och Riksidrottsförbundet. Statistiken kan, när det finns underlag, brytas ner på kön, ålder, utrikes och inrikes födda samt utländsk bakgrund. Statistiken uppdateras löpande.

- **Youth Wiki:** Europeiska kommissionens kunskapsportal om ungdomspolitik. MUCF ansvarar för Sveriges inrapportering.

- **Fokuserien:** årliga fokusrapporter från MUCF med teman från ungdomspolitikens huvudområden. 2016 års rapport handlar till exempel om unga nyanländas etablering i samhället. Rapporten 2017 handlar om förutsättningar för unga i allmänhet att etablera sig i samhället, och särskilt gruppen unga hbtq-personer.

Ungas delaktighet, inflytande och egna perspektiv

MUCF arbetar för att ungdomsperspektivet ska genomsyra alla våra olika uppdrag. Därför låter vi unga komma till tals till exempel i fokusgruppsamtal, workshops och djupintervjuer. Vi får kontakt med en bred grupp av unga via olika ungdomsorganisationer och med hjälp av olika professioner som arbetar nära och möter unga.

Nationell enkät till unga

Vart tredje år genomför MUCF en nationell ungdomsenkät. Den besvaras av ett representativt urval av landets 16–25-åringar och ligger sedan till grund för flera av våra rapporter, till exempel våra fokusrapporter. Resultaten används också i myndighetens webbplats ungidag.se

Studier om attityder och värderingar

Myndigheten undersöker ungas attityder och värderingar inom de flesta områden som ingår i ungdomspolitikerna: arbete, hälsa, utbildning, inflytande och fritid. Syftet med undersökningarna, som genomförs ungefär vart sjätte år, är att få ökad kunskap om ungdomars syn på sina levnadsvillkor.

I våra undersökningar av attityder och värderingar ingår även vuxna. Det gör det möjligt att jämföra hur värderingar skiljer sig mellan olika åldersgrupper.

Strategisk myndighet för unga hbtq-personer

MUCF har regeringens uppdrag att vara en strategisk myndighet för unga hbtq-personer. Uppdraget innebär att vi ska öka kunskapen om hbtq-personers förutsättningar och hur vi kan skapa miljöer som är fria från fördomar. Vi samarbetar med organisationer som arbetar för unga hbtq-personers rättigheter och med DO, Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten och Kulturrådet. Tillsammans tar vi fram kunskap om unga hbtq-personers levnadsvillkor och om arbete som främjar lika rättigheter och möjligheter. Kunskapen sprider vi särskilt till yrkesgrupper som möter unga. Som stöd i utvecklingsarbetet har myndigheten tagit fram skriften *För och med unga* som beskriver hur ungdomsperspektivet kan integreras i kommunal verksamhet.

Stöd till kommuner, föreningsliv och internationellt samarbete

MUCF arbetar för att kommunerna ska ha ett ungdomsperspektiv i all sin verksamhet. Vi stödjer därför kommunerna i att regelbundet följa upp ungas levnadsvillkor lokalt genom att tillhandahålla enkätverktyget LUPP (Lokal uppföljning av ungdomspolitik). Resultaten från LUPP ger kunskap om hur unga lokalt upplever sin livssituation och bildar därmed grund för beslut och prioriteringar.

Vi fördelar bidrag

MUCF fördelar bidrag till föreningsliv, kommuner och internationellt samarbete. Bidragen går till projekt och till organisationers ordinarie verksamhet, till exempel till barn- och ungdomsorganisationer, etniska organisationer och hbtq-organisationer.

Programmet Erasmus+ Ung och Aktiv är ett av EU:s verktyg för att genomföra den gemensamma europeiska ungdomspolitik. MUCF är Sveriges nationella kontor för Erasmus+ Ung och Aktiv. MUCF marknadsför och genomför programmet på nationell nivå och fungerar som länk mellan EU-kommissionen, projekten och ungdomarna som deltar.

Mer information

Ung i dag: www.ungidag.se

Erasmus och andra utbyten:

www.mucf.se/ungdomsutbyte

EU:s uppföljning av EU-politiken:

http://ec.europa.eu/youth/policy/implementation/policy_making_en.htm

Youth wiki:

<https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/en/youthwiki>

mucf
.se

Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällsfrågor

Nämnden för hemslöjdsfrågor

– stödjer barns och ungas eget slöjdande

Nämnden för hemslöjdsfrågor (NFH), sprider kunskap om barns och ungas slöjdande och hantverkande. Vi informerar, utbildar och samordnar resurser kring slöjd och hantverk. NFH är en statlig myndighet under Kulturdepartementet som har i uppdrag att stärka hemslöjden i hela Sverige genom att planera, driva och följa upp aktiviteter med såväl kulturella som ekonomiska perspektiv. NFH fördelar statligt stöd till hemslöjdsverksamhet.

All vår verksamhet för och med barn och unga utgår från barnkonventionen och diskrimineringslagstiftningen. Vårt mål är att barn och unga ska känna att de har möjligheter att på sina egna villkor slöjda, både på egen hand och i sällskap med andra.

NFH stöttar slöjdprojekt

NFH initierar och finansierar utställningar, kurser och verksamheter för barn och unga vuxna. Utställningen Next level craft är ett exempel. Den producerades speciellt för ålderskategorin 15–25 år, och slöjden visas här upp tillsammans med musik, dans och berättande kombinerat med film och suggestiv ljussättning. Next level craft har visats i och utanför Sverige, och kopplat till utställningen har varje plats arrangerat programverksamhet som planerats av ungdomar i samarbete med regionala hemslöjdskonsulenter.

Vi ger stöd till projekt som utvecklar och förnyar slöjd, hantverk och processer där det handgjorda står i centrum. Projekten ska in-

volvera barn, unga och unga vuxna och de ska vara avsedda att sprida till andra intresserade. Till exempel har vi samarbetat med skaparkollektivet Forma som jobbar med inkludering av nyanlända ungdomar genom arbete med hantverk och konstnärliga processer.

Vi samlar och tar fram kunskap om barns och ungas slöjdande

Vi tar fram egen nationell statistik om barns och ungas slöjd och hantverksvanor baserat på underlag från SOM-institutet. Vi grundar även våra kunskaper på statistik och analyser från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Myndigheten för kulturanalys och Kulturrådet samt kommuner och regioner.

Vi vill att slöjden ska vara en samtida och inkluderande kulturform, och därför utvärderar vi löpande allt vi gör och finansierar med fokus på jämställdhet, funktion och hbtq. Resultaten används i information till regionala och kommunala tjänstemän samt civilsamhällets organisationer och slöjdföretagare. Vi stödjer projekt som är kopplade till inkludering, exempelvis Slöjda gemenskap – en guide i mod och tålmod.

Vi stödjer vuxna som jobbar för barns och ungas slöjdande

Våra stöd och insatser riktar sig ofta till vuxna som stödjer barns och ungas aktiviteter. Vi har till exempel utvecklat en utbildning för

slöjdhandledare som kan hjälpa barn och unga att slöjda med hållbara metoder och material. Kopplat till utbildningen finns skriften Barnen och hemslöjden som visar på olika sätt att slöjda med barn.

Vi strävar efter att nå så breda grupper av barn och unga som möjligt. Därför söker vi hela tiden efter nya nätverk och aktörer som är intresserade av slöjd och hantverk, och vi samarbetar med allt från hemslöjdsföreningar, skolor, kommunala kulturskolor, regioner och kommuner till den så kallade makerrörelsen.

NFH samarbetar med myndigheter, regioner och kommuner

Vi samarbetar med flera myndigheter, bland annat Kulturrådet, Skolverket, Myndigheten för kulturanalys och SOM-institutet, men även med samtliga regionala kulturförvaltningar. Samarbetet rör frågor som kulturplaner, projektmedel, statistik och fortbildning och utbildning.

NFH ingår i Kulturrådets samverkansråd, i syfte att utveckla hemslöjdsuppdraget inom kultursamverkansmodellen. Vi samverkar med landets kommuner genom att informera om och utbilda för slöjdverksamhet i kulturskolor och Skapande skola. Tillsammans med regionala hemslöjdskonsulenter utbildar vi pedagoger, tjänstepersoner och politiker.

Vi deltar i Skolverkets nationella programråd för att utveckla gymnasiets Hantverksprogram.

Slöjdinkubator – för den som vill leva på sin slöjd

Vi vill utveckla unga utbildade slöjdares och hantverkares möjligheter att leva på sina kunskaper. Därför har vi utvecklat Slöjdinkubator, en processinriktad, ej platsbunden inkubator där hantverket och deltagarnas egna drivkrafter och nätverk står i fokus. Slöjdinkubator används på folkhögskolor, yrkeshögskoleutbildningar, gesällutbildningar och högskoleutbildningar inom området form, hantverk, design och slöjd.

NFH stöttar och samarbetar med civilsamhället

Vi fördelar medel till Svenska Hemslöjdsföreningars Riksförbund, Sameslöjdsstiftelsen och projekt där andra aktörer i civilsamhället deltar.

Mer information

Lista över hemslöjdskonsulenter:

www.nfh.se/197/hemslöjdskonsulenter/kontakta-din-hemslöjdskonsulent.html

Hemslöjden, Svenska Hemslöjdsföreningars Riksförbund:

www.hemslöjden.org

Sameslöjdsstiftelsen:

www.sameslöjdstiftelsen.com

Polismyndigheten

– utreder brott och arbetar för att förhindra nya brott

Målet för rättsväsendet är att säkerställa den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet. Polismyndigheten ska tillsammans med övriga myndigheter inom och utom rättsväsendet bidra till målet för kriminalpolitiken – att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Polisens arbete ska syfta till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt tillförsäkra allmänheten skydd och hjälp.

Brott mot barn – polisens arbete

När ett barn misstänks vara utsatt för brott är det polisens uppgift är att utreda brottet. När barn är målsägande ska polisen utreda skyndsamt och vara klar inom 3 månader. Det första förhöret med barn ska genomföras inom 14 dagar från den dagen man anmälde brottet.

Om ett barn har blivit utsatt för ett brott samverkar polisen med andra för att se till att barnets intressen tillvaratas. Vi samarbetar med socialförvaltningen, hälso- och sjukvården och åklagare för att hjälpa barnet, bland annat för att barnet inte ska behöva berätta om vad den har varit med om för fler personer och vid flera tillfällen.

Det finns särskilt utbildade polisanställda som utreder brott mot barn och håller förhör med barn. På vissa platser i Sverige finns det Barnahus. Till Barnahus kommer barn och unga under 18 år som misstänks ha blivit utsatta för

misshandel eller sexuella övergrepp. Här får barnet eller den unga träffa poliser, åklagare, socialtjänstsekreterare, psykologer med flera på en och samma plats.

Förhindra brott mot barn – polisens arbete

Polisen arbetar med att förhindra brott mot barn och unga. Mycket av det arbetet handlar om att sprida information om hur barn kan skydda sig för att inte bli utsatta för brott.

Polisen arbetar också med att informera barn och unga om vad som kan vara ett brott. Syftet är att undvika att barn begår brott av okunskap – för att de inte vet vad som kan vara ett brott. Det kan till exempel vara att sprida kränkande bilder eller filmer om någon, eller att sprida ett rykte på sociala medier.

Vi deltar i olika evenemang som arrangeras för barn och unga för att nå ut till dem med information men också för att få information av dem, till exempel ungdomsmässor. Vi är också aktiva på sociala medier och besöker skolor.

Samarbete med det civila samhället

Polismyndigheten arbetar aktivt med många olika ideella organisationer på lokal och nationell nivå, både för att sprida information om polisens roll och uppdrag i samhället och för att vi ska få kunskaper som kan hjälpa oss att

lyckas med uppdraget att förhindra brott mot barn. Vi samarbetar med bland annat Unga brottsofferjouren Ungaboj, Bris och Rädda Barnen.

Arbetsätt för samverkan

På nationell nivå deltar polismyndigheten i olika arbetsgrupper, myndighetsnätverk och konferenser. Syftet är både att sprida information men också att få ta del av ny kunskap kring barn och ungdomar för att vi ska kunna utveckla effektiva arbetsmetoder som förhindrar brottslighet.

På så sätt har vi tillsammans med åklagarmyndigheten tagit fram ett bästa arbetsätt för utredning av brott mot barn, och även gjort det möjligt för polisanställda att gå Brottsoffermyndighetens interaktiva utbildning om barn som bevittnar våld.

Inom varje lokalpolisområde finns det områdespoliserna som arbetar lokalt för att öka tryggheten och minska brottsligheten för barn och unga. Områdespoliserna samarbetar med skolor, socialförvaltning, näringsidkare, ideella organisationer, intresseorganisationer och religiösa samfund.

En stor del av det lokala arbetet bedriver vi tillsammans med lokala aktörer, eftersom polisen inte själv kan lyckas med att skapa en trygg och säker miljö för barn. Tillsammans

genomför vi kontaktskapande aktiviteter för att nå fram till barn och unga, till exempel mentorsgrupper.

Poliser gör också uppsökande aktiviteter, till exempel spontana besök på ungdomsgårdar, skolor och idrottsföreningar, i syfte att möta ungdomar i deras vardagsmiljö för att på så sätt få ökad kunskap om barns och ungas liv.

Polisen har också ungdomsråd där ungdomar och poliser träffas för att lära av varandra. Ungdomsråden ska fungera som en länk mellan polisen och ungdomarna i lokalpolisområdet. Ungdomarna och poliserna genomför till exempel trygghetsvandringar tillsammans.

Mer information

Unga brottsofferjouren: www.ungaboj.se

BRIS: www.bris.se

Rädda Barnen: www.raddabarnen.se

Statistiska Centralbyrån

– producerar statistik om barn och unga

Statistiska centralbyrån (SCB), producerar statistik som används för beslutsfattande, debatt och forskning. SCB har statistik som beskriver levnadsvillkoren för barn och unga. Dessutom finns en speciell ingång på vår webbplats som riktar sig främst till unga och ovana statistikanvändare.

Statistik som handlar om barn och unga

SCB producerar statistik som rör barn och unga inom flera olika områden. Det finns både statistik som rör barn och unga specifikt och statistik som rör befolkningen i stort, men där det ingår uppgifter som gäller barn och unga.

- Barn- och familjestatistik beskriver bland annat barns familjer, separationer mellan föräldrar, barn med svensk och utländsk bakgrund, adoptioner, barns boende och ekonomiska förhållanden. Statistiken avser barn och unga upp till 21 år.

- Undersökningarna av barns levnadsförhållanden beskriver levnadsförhållanden för barn 12–18 år. Statistiken bygger på intervjuer där barn själva får berätta om bland annat sin fritid, hur de mår, hur de har det i skolan och vilken relation de har till sina föräldrar.

- Arbetskraftsundersökningarna beskriver arbetsmarknaden för Sveriges befolkning i åldern 15–74 år. I undersökningen redovisas bland annat sysselsättning och arbetslöshet för unga 15–24 år. Inom arbetskraftsundersökningarna finns också statistik över unga som varken arbetar eller studerar.

- Undersökningarna av levnadsförhållanden beskriver levnadsförhållanden för Sveriges befolkning som är 16 år och äldre. Statistiken handlar om boende, ekonomi, hälsa, fritid, medborgerliga aktiviteter, sociala relationer, sysselsättning och arbetsmiljö, trygghet och säkerhet. Resultat redovisas för unga 16–24 år.

- Inom utbildningsområdet tar SCB fram statistik, bland annat om befolkningens utbildning, gymnasieungdomars studieintresse och inträdet på arbetsmarknaden efter gymnasieskolan och efter examen från högskolan.
- Inom området inkomster och skatter beskriver vi hur inkomsterna ser ut för unga 16–24 år.
- Statistik inom demokratiområdet visar bland annat hur partisympatierna ser ut och hur stort valdeltagandet är för unga 18–24 år.

All statistik som rör barn och unga finns redovisad för både flickor och pojkar, eller kvinnor och män. I de fall det är möjligt redovisas statistiken efter olika regionala indelningar, exempelvis kommuner. Statistiken finns tillgänglig i SCB:s Statistikdatabas.

Statistik som riktar sig till unga

Sverige i siffror är en ingång på SCB:s webbplats som innehåller statistik om det svenska samhället. Statistiken presenteras visuellt och interaktivt. Innehållet är baserat på behoven i kursplanen för samhällskunskap i grundskolan och gymnasiet, och vi riktar oss speciellt till unga och ovana statistikanvändare. Dessutom finns lärarhandledningar för mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet samt quiz och filmer som kan användas i undervisningen.

Mer information

Sverige i siffror: www.scb.se/sverigeisiffror

Skolinspektionen

– jobbar för att alla barn och elever ska få bra utbildning i en trygg skola

Skolinspektionen är en myndighet som jobbar med att hålla koll på skolan i Sverige. Vi granskar och inspekterar för att se till så att skolorna följer lagar och regler. Det gör vi för att alla barn och elever ska få en bra och trygg skola där alla också får möjligheten att nå kunskapsmålen. Skolinspektionen bedömer även ansökningar om att starta nya friskolor.

Elever och vuxna tycker till i Skolenkäten

Innan vi inspekterar en skola frågar vi elever, lärare och föräldrar vad de tycker om skolan i något som heter Skolenkäten. Genom enkäten får Skolinspektionen till exempel veta om eleverna känner sig trygga i sin skola, om de upplever studiero och om de får det stöd och den stimulans som de har rätt till. Resultatet av enkäten sammanställs för varje skola och ger inspektörerna underlag när de sedan inspekterar skolorna. Vem som helst kan också ta del av resultaten för skolorna – de finns publicerade på vår webbplats.

Inspektion och granskning av skolan

Skolinspektionens inspektörer åker sedan ut till skolor i hela Sverige för att kontrollera att alla elever får den utbildning de har rätt till. Vi granskar på olika sätt skolorna och dem som styr skolorna, dels för att se om de uppfyller lagar och regler, dels för att se om kvaliteten på undervisningen är tillräckligt bra. Till exempel observerar vi lektionerna i klassrummen. Om vi märker att det finns brister kan myndigheten besluta att skolan måste åtgärda dem. Skolinspektionen har tillsyn över förskolor, fritidshem, skolor och vuxenutbildningar.

Skolinspektionen jobbar för att göra skolan till en bättre och tryggare plats att vara på. På vår webbplats finns en särskild avdelning för elever, där de kan hitta information om sina rättigheter och vad de ska göra om de inte får sina rättigheter tillgodosedda.

Barn- och elevombudet

Barn- och elevombudet, BEO, utses av regeringen och är en del av Skolinspektionen. BEO jobbar med att utreda kränkningar och mobbning i skolan. BEO kan kräva skadestånd åt barn och elever som blivit utsatta. BEO jobbar också med att informera om att det råder nolltolerans mot kränkningar i skolan. Det betyder att ingen ska bli mobbad eller kränkt i skolan.

Anmälan om skolan inte följer reglerna

Om en skola inte följer reglerna kan elever och föräldrar göra en anmälan till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet. Det kan handla om att de inte gjort allt de kan för att stoppa mobbning, att en elev inte får den hjälp den behöver eller att skolan på något annat sätt inte uppfyller elevers rättigheter i skolan. Först ska eleven, en förälder eller en vårdnadshavare ta kontakt med läraren eller rektorn. Om det inte hjälper dig kan de anmäla till oss.

Vi tittar på anmälningarna och om det behövs säger vi till skolan vad den måste göra för att rätta till sina brister. Vi samlar också ihop an-

mälningarna för att se vad vi ska titta extra på i skolan. Till exempel kan vi bestämma att vi ska titta på hur undervisningen i ett visst skolämne eller skolform fungerar.

Vem får starta en friskola?

Skolinspektionen bedömer ansökningar om att få starta friskola. Bedömningen gör vi för att säkra att alla barn och elever får en likvärdig utbildning, oavsett skola. Därför måste den som ansöker om att bli godkänd kunna visa för Skolinspektionen att skolan lever upp till kraven i till exempel skollagen.

Mer information

Din rätt i skolan:

elev.skolinspektionen.se

Barn- och elevombudet:

beo.skolinspektionen.se

Skolverket

– stödjer skolan

Skolverkets ansvar är att styra och stödja förskolan, skolan, vuxenutbildningar och annan pedagogisk verksamhet. Vi arbetar för att alla barn och elever ska få en utbildning som är likvärdig och av god kvalitet i en trygg miljö. Likvärdig innebär att var du än bor och oavsett sociala och ekonomiska hemförhållanden ska du få en utbildning av hög kvalitet. Utbildningen ska också kompensera för till exempel ogynnsamma hemförhållanden.

Skolverket arbetar för ökad kvalitet och bättre kunskapsresultat i skolan. Stödet som vi ger är ofta motiverat av olika brister och problem som kommit fram i nationella och internationella undersökningar, till exempel inom matematik och läs- och skrivutveckling. Men insatserna kan också handla om till exempel specialpedagogik, jämställdhet, minoritetsspråk och nyanlända elever till Sverige. Stödet riktar sig till alla förskolor, skolor, barn och elever i hela landet.

Skolverket genomför även riktade insatser för att specifikt stödja skolor med låga kunskapsresultat eller hög andel elever som inte fullföljer sina studier. Detta gör vi tillsammans med de som driver skolorna (huvudmännen) och skolorna för att hitta bästa tänkbara insatser för att kunna vända resultaten på längre sikt.

Skolverket utvecklar lärare och rektorer

Kompetensutveckling är en viktig del av Skolverkets verksamhet. Vi

- ansvarar för den statliga rektorsutbildningen
- ansvarar för satsningen på fortbildning av förskollärare och lärare
- sprider kunskap om forskning och kunskapsbaserade metoder
- tar vara på erfarenheter som har betydelse för skolledare och lärare, och sprider erfarenheterna till dem.

Skolverket har dessutom ansvar för att fördela och utvärdera statsbidrag. De som driver skolor och förskolor kan ansöka om bidrag för att utveckla verksamheter och vidareutbilda personal. Även organisationer, science center och andra verksamheter kan ansöka om bidrag. Syftet med alla bidragen är att ge barn och elever bättre förutsättningar för att lära sig och nå skolans mål.

Internationella studier

Sverige deltar i flera internationella kunskapsutvärderingar. Det är studier som sträcker sig över flera år och som var och en omfattar flera tusen elever i Sverige. Genom att delta i internationella jämförande studier kan vi jämföra svenska elevers kunskaper med andra länders elever, och även se hur svenska elevers resultat utvecklas över tid. Flera av dessa studier upprepas med tre till sex års intervall. Skolverket har under de senaste åren deltagit i flera internationella studier:

● **ICCS – International Civic and Citizenship Education Study**

En undersökning om medborgar- och samhällsfrågor i skolan. I studien undersöks kunskaper, attityder och engagemang i demokrati- och samhällsfrågor hos elever i årskurs 8. Studiens syfte är att jämföra och analysera elevprestationer samt beskriva och analysera trender och elevers intresse av att engagera sig i det offentliga och politiska livet. Studien organiseras av International Association for the Evaluation of Educational Achievement.

● **PIRLS – Progress in International Reading Literacy Study**

En studie om läsförmågan hos elever i årskurs 4. Syftet med studien är bland annat att mäta och jämföra länders skolsystem, att försöka förklara och förstå trender och att beskriva och jämföra elevprestationer både nationellt och internationellt. Studien organiseras av International Association for the Evaluation of Educational Achievement.

● **PISA – Programme for International Student Assessment**

En studie som har som syfte att undersöka i vilken grad respektive lands utbildningssystem bidrar till att femtonåriga elever är rustade att möta framtiden när det gäller läsförmåga och kunskaper i matematik och naturvetenskap. Studien organiseras av Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD).

● **TIMSS – Trends in International Mathematics and Science Study**

En studie av elevers kunskaper i matematik och naturvetenskap i årskurs 4 och 8. Studien organiseras av IEA och har bland annat syftet att beskriva och jämföra elevprestationer nationellt och internationellt. Studien försöker också förklara och förstå trender inom och mellan länder. Studien organiseras av International Association for the Evaluation of Educational Achievement.

● **TIMSS Advanced**

En studie som mäter kunskaper i avancerad matematik och fysik hos elever som går sista året i gymnasiet. Syftet är bland annat att beskriva och jämföra elevprestationer både nationellt och internationellt och att försöka förklara och förstå trender inom och mellan länder. Studien organiseras av International Association for the Evaluation of Educational Achievement.

● **TALIS – The Teaching and Learning International Survey**

En internationell studie som fokuserar på lärarens och rektorers yrkesvardag. Studien vänder sig till lärare och skolledare i grund- och gymnasieskolan. Studiens syfte är att öka kunskapen om lärandemiljöer och lärarens och rektorers arbetsvillkor. Studien organiseras av Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD).

Socialstyrelsen

– arbetar för att alla barn och unga ska få tillgång till en god vård och omsorg

Det ska inte spela någon roll vem du är eller var du bor i Sverige – alla ska ha tillgång till en god vård och omsorg på lika villkor, oavsett ålder. Det är en viktig utgångspunkt för Socialstyrelsens arbete.

Socialstyrelsens uppdrag är att ta fram och utveckla statistik, regler och kunskap. Vi ansvarar bland annat för nationella hälsoregister och register för insatser som är riktade mot barn och unga inom den sociala barn- och ungdomsvården. Vi utvärderar också insatser och resultat och gör uppföljningar av vården och omsorgen. Genom att ta fram och förmedla kunskap bidrar vi till att barn och unga får det stöd från hälso- och sjukvården och socialtjänsten som de behöver.

Vårt arbete riktar sig bland annat till förtroendevalda och tjänstemän i kommuner och landsting samt till vård- och omsorgsgivare och deras personal.

God vård och omsorg är en rättighet för alla barn

Socialstyrelsen arbetar för att alla barn och unga ska få sina rättigheter tillgodosedda och för att

främja att jämställdhets-, funktionshinders- och hbtq-perspektiv beaktas inom myndighetens samtliga ansvarsområden. Vi tar bland annat fram kunskapsstöd om barns rättigheter inom vård och omsorg, till exempel om barns rätt till delaktighet. Barn och ungdomar kan inte föra sin egen talan på samma sätt som vuxna. Därför behöver alla som arbetar med dem bevaka deras rättigheter och deras bästa.

Vi ger stöd till socialtjänstens sociala barn- och ungdomsvård

Den sociala barn- och ungdomsvården i kommunerna är det yttersta skydds nätet för barn och unga i utsatta situationer. Socialtjänsten i varje kommun ska verka för att barn och unga växer upp under trygga förhållanden. Socialstyrelsen ger därför stöd till socialtjänsten i kommunerna genom

- föreskrifter, handböcker och olika introduktions- och utbildningsmaterial

- Barns behov i centrum (BBIC), en struktur för handläggning, genomförande och uppföljning av den sociala barn- och ungdomsvården

- kunskapsstöd om särskilda grupper, till exempel ensamkommande barn och unga, barn som anhöriga till föräldrar med allvarliga svårigheter eller barn som placerats i familjehem eller hem för vård eller boende (HVB).

Vi publicerar regelbundet öppna jämförelser av hur kommunerna arbetar med den sociala barn- och ungdomsvården och gör studier av barns och ungas situation.

En god hälso- och sjukvård för alla barn och unga

Barnhälsovårdens mål är att bidra till bästa möjliga fysiska, psykiska och sociala hälsa för barn. Barnhälsovården ska därför främja barns hälsa och utveckling, förebygga ohälsa hos barn och tidigt identifiera och initiera åtgärder vid problem i barns hälsa, utveckling och uppväxtmiljö.

Socialstyrelsen ger ut vägledning och ett kunskapsstöd som bidrar till att mödrahälsovård, barnhälsovård och elevhälsa kan arbeta hälsofrämjande och förebyggande. Vårt arbete ska fungera som beslutsstöd för politiker, vårdgivare och verksamhetschefer och som kunskapsstöd och handledningsstöd för personal i olika verksamheter. Vi samarbetar med Skolverket om elevhälsan.

Vi ger stöd i frågor om barns och ungas psykiska hälsa

Barns och ungas psykosociala och psykiska hälsa är centrala arbetsområden för Socialstyrelsen. Effektiva metoder är en förutsättning för att förebygga psykisk ohälsa hos barn och unga. Socialstyrelsen arbetar med att stödja kunskapsutvecklingen inom området och med att göra kunskapen tillgänglig för de yrkesgrupper som möter barn och unga. Det kan till exempel handla om att sammanställa forskning om metoder och arbetsätt.

Socialstyrelsen arbetar också för bättre samverkan mellan de professioner som i sitt arbete möter barn och unga med tecken

på psykisk ohälsa och med att stödja och utveckla kunskap om förebyggande insatser till barn och unga som riskerar att utveckla allvarlig psykisk ohälsa. Vi tar fram vägledning för elevhälsan (tillsammans med Skolverket) och kunskapsstöd om adhd för till exempel hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Socialstyrelsens arbetar för att öka kunskapen om barn som vårdas i psykiatrisk tvångsvård. Socialstyrelsen har till exempel tagit fram ett informationsmaterial om rättigheter för barn som tvångsvårdas. Det kan användas som stöd i samtal med barn och föräldrar, inför eller i samband med vård enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård. Barnen kan även läsa materialet på egen hand.

Kunskapsguiden – samarbete för kunskap

På kunskapsguiden.se samlar vi bästa tillgängliga kunskap som kan stödja och underlätta arbetet med kunskapsutvecklingen inom socialtjänsten och närliggande hälso- och sjukvård. Innehållet

är uppbyggt i teman med information om olika ämnen. Under varje tema samlar vi kunskapsstöd för olika nationella aktörer, som publikationer, filmer och webb-utbildningar. Socialstyrelsen är ansvarig utgivare för kunskapsguiden.se i samverkan med flera myndigheter och andra organisationer.

Mer information Socialstyrelsens arbete för barn och familjer:

[www.socialstyrelsen.se/
barnochfamilj](http://www.socialstyrelsen.se/barnochfamilj)

Barns behov i centrum:

[www.socialstyrelsen.se/
barnochfamilj/bbic](http://www.socialstyrelsen.se/barnochfamilj/bbic)

Kunskapsguiden:

www.kunskapsguiden.se

Statens medieråd

– stärker barn och unga som medvetna medieanvändare och skyddar dem från skadlig mediepåverkan

Statens medieråd ska verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan. Vi ska följa medieutvecklingen när det gäller barn och unga samt sprida information och ge vägledning om barns och ungas mediesituation. Vi ska fastställa åldersgränser för film som är avsedd att visas för barn under 15 år enligt lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt.

Riktlinjer och barnchecklistor för vårt eget arbete

Statens medieråd ska i enlighet med sin instruktion ”tillvarata barns och ungas erfarenheter”. Därför har vi fastställt en policy för barnperspektivet som tydliggör hur vi ska arbeta för att beakta barns rättigheter. Vi har också barnchecklistor för att synliggöra barnperspektivet när vi arbetar i olika projekt.

Forskning och analys om barn och unga och medier

Vår avdelning för forskning och omvärldsanalys gör omvärldsanalys om barn och unga som medieanvändare. Avdelningen genomför regelbundet undersökningar för att studera hur barn

använder och förhåller sig till medier. Avdelningen analyserar också bland annat medieteknisk utveckling, medieinnehåll, ägandestrukturer och politiska åtgärder. Resultaten sammanställs till rapporter och genererar även pedagogiskt material som lärare och elever i grund- och gymnasieskolan kan använda.

Frågor rörande hbtq, funktionalitet och jämställdhet är naturligt integrerade i barnperspektivet på Statens medieråd och inte minst i de analyser som vi genomför.

Barns rätt och erfarenheter påverkar vår verksamhet

Barnkonventionen ser på barn som kompetenta och handlingskraftiga och säger att de har rätt till stöd och skydd. Det ligger i linje med vårt uppdrag att verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan (förordning 2010:1923). Vi ska också ”tillvarata barns och ungas egna erfarenheter”, i enlighet med andra paragrafen i samma förordning.

Alltsedan Statens medieråd bildades 2011 har vi haft metoder för att integrera ett barnperspektiv i verksamheten. Det handlar om att förstå barnets livsvillkor och förutsättningar, och den förstå-

elsen får vi bland annat genom enkätundersökningar och forskningsinsatser. Vi stärker kunskapen vidare genom intervjuer och barnpaneler som ger insikt om barns egna tankar, idéer och perspektiv.

Barn är direkt involverade i vår verksamhet genom referensgrupper, barnpaneler, enskilda intervjuer och enkätstudier.

Insatser för att stärka unga medieanvändare

Arbetet med att sprida information och ge vägledning utgår från att unga behöver bli stärkta i sin medieanvändning. Därför fokuserar vi på att stärka barns och ungas medie- och informationskunnighet (MIK) genom att ta fram kunskaphöjande material och verktyg som är riktade till barn och unga.

Målgrupperna för våra insatser är såväl barn och unga som vuxna i barns och ungas närhet. För att nå barn och unga i ett så brett åldersintervall som möjligt riktar vi våra insatser till exempelvis barnavårdscentraler, skolor och bibliotek.

Vi tar fram olika slags material och metoder och distribuerar dem på många olika sätt. Ibland är det regelrätta lektionsmaterial, men vi gör även vloggar, podcastar och filmatiserat innehåll.

Vi samverkar för att stärka barn och unga

Statens medieråd samverkar med ett stort antal aktörer i syfte att fullfölja vårt uppdrag och vår instruktion på ett så effektivt sätt som möjligt. Det innebär att vi samverkar med myndigheter och andra aktörer, till exempel det civila samhällets organisationer. Syftet är att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare

och skydda dem mot skadlig mediepåverkan.

Statens medieråd ska följa medieutvecklingen när det gäller barn och unga. Vi samverkar då med Myndigheten för radio och tv, Presstödsnämnden, Myndigheten för tillgängliga medier och Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforskning (Nordicom) vid Göteborgs universitet.

Under 2017 hade vi dessutom formaliserade samarbeten med

- PRV, om upphovsrätt
- Nordicom om en gemensam kunskapsfördjupning gällande medielandskapets utveckling och utmaningar
- Specialpedagogiska skolmyndigheten om barn och unga med funktionsnedsättning.

Rapporter

www.statensmedierad.se/publikationer

- **Ungar och medier 2017**
- **Mer, oftare och längre tid**

Så gör barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar på nätet

Information och vägledning

MIK för mig – digitalt verktyg om källkritik, vinklade budskap och relationer på nätet:

<https://statensmedierad.se/larommedier/mikformigdigitalutbildning.1871.html>

No Hate Speech Movement – kampanj för att förebygga näthat:

<https://statensmedierad.se/nohate.1295.html>

Juridikserie om lagens gränser på nätet:

<https://statensmedierad.se/nohate/jagvilllaramig-mer/hjalppanateljurstensbasterad.1429.html>

Könsnormer i bildspråket – metodmaterial:

<https://statensmedierad.se/publikationer/nohate/konsnormeribildspraketintroduktion.2632.html>

Propaganda och bilders makt – metodmaterial:

<https://statensmedierad.se/nohate/jagvilljobbaiklassrummet/propagandaochbildersmakt.1845.html>

Serieboken Ordet är fritt – berättelser om näthat och strategier för att hantera det:

<https://statensmedierad.se/publikationer/nohate/ordetarfrittmenbehaviordusagaalltdutanker.2432.html>

Filmgranskning

Åldersgränser för film:

<https://statensmedierad.se/aldersgranserfor-film.171.html>

Tillväxtverket

– skapar förutsättningar för företagande och regional utveckling

Tillväxtverket är en statlig myndighet under Näringsdepartementet. Vårt uppdrag är att främja hållbar näringslivsutveckling och regional tillväxt. Idag har Sverige drygt en miljon företag, allt från enmansföretag till koncerner. De är avgörande för att bygga ett långsiktigt hållbart samhälle; de skapar sysselsättning, tillväxt och framtidstro. Men konkurrensen är global och utmaningarna många. Därför är det Tillväxtverkets jobb att skapa så bra förutsättningar som möjligt för alla typer av företag att komma igång, växa och bli framgångsrika.

Kunskaper och insatser för unga företagare

Tillväxtverket tar fram olika slags kunskap och statistik om företag och regional utveckling i Sverige. Vi är aktiva bland unga företagare, speciellt bland unga som vill starta eget företag. På vår webbplats finns en serie poddar som riktar sig till unga företagare. De handlar om allt från försäljning till administration och affärsutveckling.

Under 2015 gjorde Oxford Research för Tillväxtverkets räkning en undersökning med unga

företagare. Syftet var att undersöka vilka hinder och behov som är kopplade till att starta, driva och utveckla företag. Undersökningen omfattade djupintervjuer och fokusgrupper med 94 unga företagare i olika delar av landet, i storstad och glesbygd, och från olika branscher. Rapporten finns på vår webbplats.

Tillväxtverket undersöker med jämna mellanrum förutsättningarna för företag i undersökningen Företagens villkor och verklighet. Den är inte specifikt inriktad på unga företagare men i undersökningen finns parametrar som gör att vi kan ta fram uppgifter om unga företagare. År 2016 presenterade vi Entreprenörskapsbarometern där det visade sig att unga 18–30 år generellt sett verkar vara mer positiva till att starta företag än andra åldersgrupper.

Tillväxtverket verkar genom andra

Vi lyssnar in behov, söker lösningar och utvecklar kunskap som vi använder och sprider. Vi är en samordnande myndighet – vi vill få folk att samarbeta. I alla våra projekt tar vi in näringslivets behov och synpunkter.

Tillväxtverket genomför ibland projekt som är direkt riktade till medborgare och näringsliv, men oftare verkar vi genom andra. Vi delar ut medel till projekt som till exempel arbetar för att utveckla näringar och regioner, och det är projekten som har direktkontakt med medborgare och näringsliv. Tillväxtverket besöker dock regioner och projekt och har då direktkontakt.

Information och kunskap på vår webbplats

På Tillväxtverkets webbplats finns information om de projekt som vi stöder, från utlysning till slutrapport.

Barn och unga och näringslivet

Tillväxtverket arbetar långsiktigt för att Sveriges näringsliv ska ha rätt kompetens i framtiden. Just nu arbetar vi med ett regeringsuppdrag för att främja samverkan mellan skola och industri. Där finansierar vi projekt som ska samverka med skolorna för att öka elevernas kunskap och intresse för olika yrken inom industrin. Hittills har sex projekt fått medel. Näringslivet deltar självklart i projekten eftersom

det är de som vet hur kompetensbehoven ser ut. Tillväxtverkets långsiktiga mål är att skapa en tydlig struktur för samverkan mellan barn och unga och näringslivet. Vi ser att näringslivet måste involveras mer i skolan eftersom många unga inte har en tydlig bild av hur arbetsmarknaden fungerar och vilka möjligheter som finns. Vi ser även att skolan saknar kompetens, som dock näringslivet besitter, för att ge barn och unga inblick i arbetslivet.

Teknikföretagen och Tillväxtverket har tillsammans arbetat för att väcka intresse för teknik hos unga, särskilt hos flickor.

Andra myndigheter påverkar vårt arbete – och vi dem

Innan vi formulerar en utlysning för projekt samverkar vi med andra myndigheter som får en chans att påverka inriktningen på projekten. I fallet med Samverkan skola och industri har vi till exempel haft dialog med Skolverket.

Tillväxtverket sitter i styrgruppen för Temagruppen unga i arbetslivet som samordnas av MUCF. Målet för gruppens arbete är att få med aktivitetserättning att komma närmare en plats i arbetslivet.

Tillväxtverket samverkar med både andra myndigheter och näringslivet för att stötta olika startup-verksamheter så att fler vågar starta eget.

Aktörer i det civila samhället driver många projekt

Tillväxtverket samarbetar med olika aktörer i det civila samhället. Många projektägare är föreningar, och inom ramen för uppdraget skola och industri har Tillväxtverket dialog med flera så kallade science center.

Mer information, poddar, statistik och rapporter

Samverkan skola och industri:

<https://tillvaxtverket.se/aktuella-amnen/kompetensforsorjning/samverkan-skola-och-industri.html>

Poddar för unga företagare:

<https://tillvaxtverket.se/vara-tjanster/guider-och-vagledning/vagledning/2016-08-19-podcast-for-unga-om-foretagande.html>

Statistik om företagande:

<https://tillvaxtverket.se/statistik/foretagande.html>

Rapport om unga företagare:

<https://tillvaxtverket.se/vara-tjanster/publikationer/publikationer-2015/2015-06-08-fokusgrupper-och-djupintervjuer-med-unga-foretagare.html>

Valmyndigheten

– planerar och genomför val

Valmyndigheten är den centrala myndigheten för val och ansvarar för att planera och samordna genomförandet av allmänna val och nationella folkomröstningar. Vid val till Sametinget har Valmyndigheten ett samordningsansvar. Valmyndigheten har dessutom ett uppdrag vid medborgarinitiativ i EU.

Inför ett val genomför Valmyndigheten insatser för att informera alla röstberättigade om när, var och hur de kan rösta. Valmyndigheten anpassar även budskap och kanaler för att särskilt nå unga väljare.

Oavsett om det är valår eller inte erbjuder Valmyndigheten lättillgänglig information på sin webbplats om hur valsystemet fungerar.

Valmyndigheten

Valmyndighetens webbplats:
www.val.se

VEM GÖR VAD?

Vem gör vad? – *Myndigheters insatser för barn och unga*, beskriver 30 myndigheters insatser för barn och unga. Syftet är att ge en bred och samlad beskrivning av olika statliga insatser som bidrar till att skapa goda levnadsvillkor för barn och unga i Sverige.

© Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) 2018

ISBN: 978-91-88455-71-0

projektledare **Berit Israelsson**

språkkonsult **Expressiva AB / Karin Dellby**

text **Myndigheternas egna texter**

grafisk form **Christian Serrano**

tryck **Stibo Graphic A/S**

distribution **MUCF**

Box 17801, 118 94 Stockholm

tfn **08-566 219 00**

webbplats: **www.mucf.se**